

MEKTEBO MİYANIN ZAZAKİ

KITABÊ MUSNAYİŞİ

DEVLET KİTAPLARI
BİRİNCİ BASKI

....., 2019

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Editor

Öğr. Gör. Murat VAROL

NuŖtođı

Öğr. Gör. Murat VAROL

Öğr. Gör. İbrahim DAĞILMA

Öğr. Gör. BuŖra GÖKALP

Öğr. Gör. Ayetullah KARABEYESER

Nurettin KAYĞISIZ

Nurullah VERGİ

ISBN 978-975-11-5016-5

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletiminindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusum, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanından beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

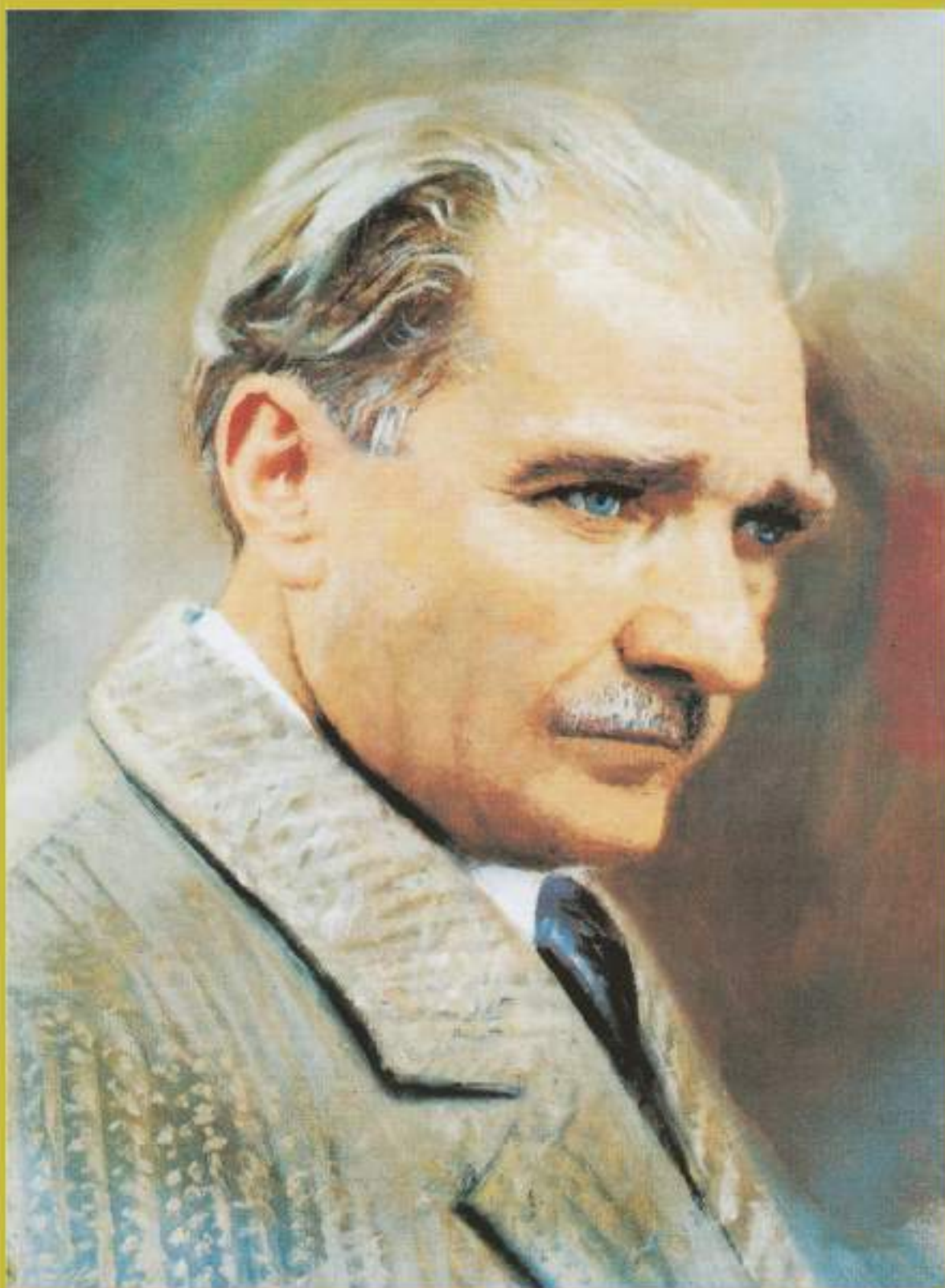
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

FİHRİST

UNİTEYA 1. MEKTEB U HEYATÊ MI

9-24

UNİTEYA 2. EZ U KEYEYÊ XU

25-40

UNİTEYA 3. BEDEN U SIHET

41-56

UNİTEYA 4. WER U ŞİMİTÎŞ

57-72

FİHRİST

UNİTEYA 5. MEWSİM U TEQWİM

73-88

UNİTEYA 6. TRAFİK U SEYAHET

89-104

UNİTEYA 7. XEBATA SERBEST

105-122

FERHENG

121-131

RIPELÊ SEMBOLAN

wendiş

goştarikerdiş

nuştîş

qıseykerdiş

goştarikerdiş u nuştîş

goştarikerdiş u qıseykerdiş

goştarikerdiş u wendiş

wendiş u qıseykerdiş

wendiş u nuştîş

Uniteya 1.

MEKTEB U HEYATÊ MI

ŞILAN ŞIYA KITABXANE

Melmê Şilan, yo wezife da bî Şilan. A, qey wezifeyê xu şî kitabxaneyê mektebi. Wezifeyê xu mocna wezifedarê kitabxaneyi. Wezifedar, oniya kağîdî ra sareyê xu şa tê u Şilan ra va:

-Ino kitab kitabxaneyê ma dî çin o.

Şilan zaf qehûriya u va:

-Ez inka se kena, wezifeyê xu seni vîrazena!

Wezifedar oniya Şilan zaf qehûriyawa, peşmûriya u va:

-Keynaya delal û rind, tî çîra xu qehûmena! Ino kitab, kitabxaneyê ma dî çin o; labelê kitabxaneyê şarîstani dî esto.

Ina qal ser ra keyfê Şilan ame ca. Şilan, wezifedari rê teşekur kerd u şî.

Şilan roco bin şî kitabxaneyê şarîstani. Ino kitabxane, keyeyê Şilan ra durî bî. Şilan pê wesayit şî kitabxaneyê şarîstani. Wext Şilan berê kitabxaneyi ra kot zerre, şaş mend. Şilan xu bî xu va, ino kitabxane dî çendêk zaf kitabî estî! Tî vanî qey rîyê erdî ser çendêk kitabî estî, hemeyê inan arêdayî u ardî mo kitabxane.

Şilan verê xu tada kamci het, uca dî kitabî diyî. Verniya ay dî kitabî, peyniya ay dî

- oniya
- peşmûriya
- teşekur kerd
- ardî
- gîrot
- muşt
- ard
- vîraştî
- wend

kıtabi, kışta raşt dı kıtabi, kışta çep dı kıtabi... Kıtabi goreyê tewıran u dehkeraya inan rafan dı ciya ciya roniyayi bi.

Kışta beri dı yo masa est bi. Wezifedarê kitabxaneyi masa dı romışt bi. Şilan, şî hetê wezifedari. Şilan selam da cı, wezifedari selamê Şilan girot u va:

-Keynaya delal! Tı çita wazena, ez tu rê seni ardım bikeri? Şilan va:

-Mı rê kitabêk lazım o, nameyê kıtabi mo kâğıd dı nusiyayi yo. Wezifeyê mı esto, ez vırazena.

Wezifedari, nameyê kitabê Şilan komputer dı nuşt u mo kitab kamci raf dı ca geno tesbit kerd. Veng da yona wezifedari u cı ra va:

-Kıtabê Şilan, qata dıyın, kışta raşt ra rafa çarın dı ca geno, cı rê ardım biker.

Wezifedari kitabê Şilan raf dı dı u ard. Nameyê Şilan komputerê kitabxane dı nuşt u kitab da Şilan.

Şilan zaf keyfweş bi u wezifedaranê kitabxaneyi rê teşekur kerd. Şilan wext ber ra veciyayên teber, wezifedari veng da cı u va:

-Keynaya delal, ez yo mijdan bıdı tu. Ma emserr yo kampanya vıraşt. Zerreyê hiri aşman dı kamci wendekar tor zaf kitab bıwano, ma yo xelaya rınd dani cı. Eg tı wazena ma qeydê tu zi vıraz. Şilan va:

-Xura ez çiyêko hına rınd wazena. Nameyê mı zi qeyd bikerên!

Şilan her roc, dı saeti kitab wend. Peyniya hiri aşman dı pancyes hebi kıtabi qedınayi u xela qezenc kerd.

1-A Kamci kelimeyi nuşte di viyereni îşaret bikerên

☐ kitabxane	☐ defter	☐ wendekar
☐ wezife	☐ keye	☐ sinema
☐ melim	☐ kay	☐ hemberi
☐ şaristan	☐ dew	☐ rayir
☐ wesayit	☐ mekteb	☐ kurse

1-B Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrinan binusên

Ina hikaye di çitayi
ra behs beno?

Şexsi ma hikaye kam i?

Qey ma hikaye hiri
sernuşteyanê neweyan binusên

Şima heta inka kitabxaneyê
şaristanê xu ziyaret kerd
ya nêkerd?

Ina hikaye kamca di viyerena?

2

Resimî cêrini çita anî şîma vir, binusên

Resim-1

3

Cumleyanê cêrinan ra kamci raşt i, îşaret bikerên

Îbrahimi seba wezîfeyê xu yê mektebi, wesîfî wendakarê holi nuştî; labelê çend wesîfî gelet nuştî. Îbrahimi kamci wesîfî raşt nuştî, inan îşaret bikerên.

Wendekaro hol,
dersanê xu xebitiyeno
u tekrar keno.

Wendekaro hol, timotim
west dî şîno mekteb u west
dî ageyreno keyeyê xu.

Wendekaro hol, paşt
nêdano embazanê xu
u inan ra heridiyeno.

Wendekaro hol,
wade u doruwerê xu
pak geno.

Wendekaro hol,
kincanê xu keno lêşîn
u muşeqetî keno.

Wendekaro hol,
mîqatê defter u
kitabânê xu beno.

Wendekaro hol,
teyna şewa imtîhani
nê her roc dersanê xu
xebitiyeno.

Resim-2

Wendekaro
hol, servisa
rehberi ra
istifade keno u
embazanê xu dî
pi keno.

Wendekaro hol,
teber dî embazanê
beredayan dî
geyreno.

Wendekaro hol,
pîlan rê hûrmet keno
u qîcan ra hes keno.

Wendekaro hol, bê qelem u
pakker şîno ders.

MEKTEBÊ MI

Mektebê mi zaf rind o
 Uca cayê wendişî yo
 Zê verarda dadî yo
 Timotim ma paweno

Zur, xirab u rîkdari
 Însani erzên tari
 Ino gure bar o tu ri
 Eg nêger kurmê holi

Melûm, kitab u mekteb
 Musayîşî rê sebeb
 Dani ma ilm u edeb
 Tî mo gure ra meb

Tic her roc roşnî dana
 Mekteb zi her tîm hîna
 Keno roşn verniya ma
 Paweno ma cehalet ra

Qelem, defter u pakker
 Forma u kincan biger
 Biger inan lez biker
 Tembeli berz teber

HESKERDIŞ U SERFIRAZÎ

Wextanê verinan di yo universite di profesorêk bîbî. Inê profesori, wendekaranê mektebê miyanin ser cigezrayiş kerdên u projeyi viraştên. Profesor semedê cigezrayişê yo proje, asistananê xu şîraweno şaristanêkê feqiri. Asistani xu hedre keni u şîmî ino şaristan. Asistani ino şaristan di semtêka feqir di se u vist wendekari ser cigezrayiş keni. Projeyê xu hedre keni u peyniya projeyê xu di hîna nuseni: "Verniya mî wendekaran di çiyêko hol nêeseno. Hîna fam beno ki zafiya mî wendekaran wendiş ra fek vera dani." Ino proje xoceyê xu rê şîraweni.

Ino cigezrayiş ra hîris serr dîma yona profesor arşiv di raştê mî projeyi yeno. Ino proje elaqeyê profesori anceno. Çend roci projeyi tetkik keno. Veng dano asistananê xu u piya proje ser qisey keni. Profesor, asistananê xu şîraweno ino şaristan u vano halê mî wendekaran tetkik bikerên.

Asistani lezabez kuweni rayir, şaristano feqir dı geyreni mi wendekaran. Asistani, weziyetê heme wendekaran tesbit kenî u derheqê wendekaran dı melumat arêdani. Ê vineni wendekaran ra teyna çar tenan wendiş veradayo. Ê binan ra têkî biyi melim, têkî biyi toxtor, têkî biyi awukat. Welhesil herkes biyo wayirê kar u gureyi.

Peyniya inê cıgeyrayişi, profesor ser dı zaf tesir keno. Profesor xu bî xu vano; lazımo ez şiyeri mi wendekaran bîvini u inan ra persi. Gelo şıma seni biyi serfiraz?

Profesor, wendekaran vineno u inan dır qısey keno. Inan ra perseno u vano:

-Şıma a tengasi dı seni hındêk serfiraz biyi?

Wendekari vani:

-Pê geyretê yo melımı ma serfiraz biyi.

Profesor ê melımı zaf mereq keno. Her cayê şaristani dı geyreno ê melımı. Benate ra çend roci viyereni, profesor keyeyê melımı vineno. Semedê diyari şıno keyeyê melımı. Profesor, melımı ra perseno u vano:

-Ê wendekaranê feqir u bêçareyan ra seni hındêk melımı, toxtori u awukati veciyayi. Melım pê ma qal beno şa, peşmıriyeno u vano:

-Zaf rehet. Mı wendekaranê xu ra zaf hes kerd.

4-A

Goreyê nuşteyî cewabê persanê cêrînan bîdên

1) Profesori kamci wendekaran ser xebitîyeno?

.....

2) Profesori asistananê xû semedê çitayî şîraweno şarîstanê feqirî?

.....

3) Asistani çend talebeyan ser cîgeyrayîş kenî?

.....

4) Asistani proje di çita nuseni?

.....

5) Profesori çend serran ra dûma rastê inê projeyî yeno?

.....

6) Ê talebeyî bibî wayirê kamci meslegan?

.....

4-B

Kelimeyanê cêrînan goreyê nuşteyî texmin bikerên u menaya inan binusên

Cîgeyrayîş

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Proje

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Profesori

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Asistani

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Mêlûm

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wendekar

.....

.....

.....

.....

.....

.....

FUARÊ TEKNOLOJÎ

Merheba. Nameyê mî Adem o. Melîma ma aşmêk inka ra ver xeberêk da ma. Ma ra va, mektebê ma dî qey fen u teknoloji fuarêko qickek vîraziyeno. Kam qey mî fuari çîta hedre bikero, ma inan ramocnenî. Miyanê inan ra kamci holi bî, ma inan vîcnenî. Ma wayirê inan zî benî teknokentê Diyarbekirî. Ma teknokent dî geyrenî, çiyî kî tiya dî estî ma inan vînenî.

Mî bî keyf u diqet goştariya ma xeber kerd. Ez icadanê teknoloji ra zaf hes keno u ez qayil biyo şîyerî Diyarbekir.

Ez yo hefte projeyê xu ser fikirîyayo. Mî doruwerê xu ra persa, mî fikirê inan zî girot. Peynî dî mî qerar da u projeyê xu hedre kerd.

Projeyê mî hîna bî. Şexîsî kî destan, lîngan, çîman u zobîna çî ra seqetî, heyatê xu dî zaf tengasî ancenî. Mî waşt ez qey inan yo proje hedre bikirî. Ê kî çimê inan hol

nêvineni ya zi vinayiya inan çin a, mî qey inan yo çonqal viraşt u mî yo çip eşî sareyê ma çonqal.

Kamî kî çimî ey hol nêvineni eg ma çonqal bîşîxulnî, wext çal u çuxur ra yo metre biyî nîzd, çip sinyal dano u merdım pê çal hesiyeno.

Mî projeyê xu qedina u teslimê mektebî kerd. Projeyê mî zi miyanê projeyanê binan dî ame ramotîş. Qey vicinayîşê projeyan yo heyetê juri bîbî. Wayirê projeyan verê inan dî derheqê projeyê xu dî melumat da. Mî zi projeyê xu ra behs kerd. Projeyê mî puanêko hol girot u qebul bî.

Peyniya ê hefteyî dî ma pa melîmanê xu verê mektebî dî niştî otobus u ma şîyî Diyarbekır. Ma teknokent dî geşîyî u yo wezîfedari derheqê teknokenti dî melumat da ma.

Teknokent, projeyanê teknoloji qebul keno. Inan tetkîk keno u ê projeyî kî heyatê insani rehet kenî u feyde danî, paşt dano inan. Ma wext zerreyê teknokenti dî geşîyî, ma icadî neweyî diyî.

5-A Goreyê xu cewabê persanê cêrinan bîdên

1-Mektebê şîma dî heta eyro qey teknoloji fuar tertib biyo? Eg tertib biyo çîta ame ramocnayîş?

2-Şîma heta eyro yo merkezê teknoloji ziyaret kerd yan nêkerd? Eg şîma ziyaret kerd, derheqê mî ziyaretî dî melumat bîdên

3-Eg qey teknoloji yo fuar tertib bîbên, şîma yo projeyo senin hedre kerdên?

5-B Şîma hacetanê cêrinan çî ra şîxulnenî u çî faydeyê inan esto, bînusên

5-C Goreyê xu cewabê persanê cêrinan bîdên

girotîş

waştîş

vîndertîş

heskerdîş

şiyayîş

- 1-Mî kitabxane ra derheqê teknoloji dî kitabêk
- 2-Ez aşma keşkeloni dî fuarê teknoloji.
- 3-Melîma ma derheqê teknoloji dî ma ra proje
- 4-Otobusa ma verê teknokenti dî
- 5-Ma fuarê teknoloji ra zaf

5-Ç Pê fillanê cêrinan cumleyan binusên

Nuştîş

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wendîş

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Berdîş

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ameyîş

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Geyrayîş

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vîndertîş

.....

.....

.....

.....

.....

.....

WENDIŞ

Bî nameyê Rebbê xu yê Xalqî biwan.
(Îqra-1)

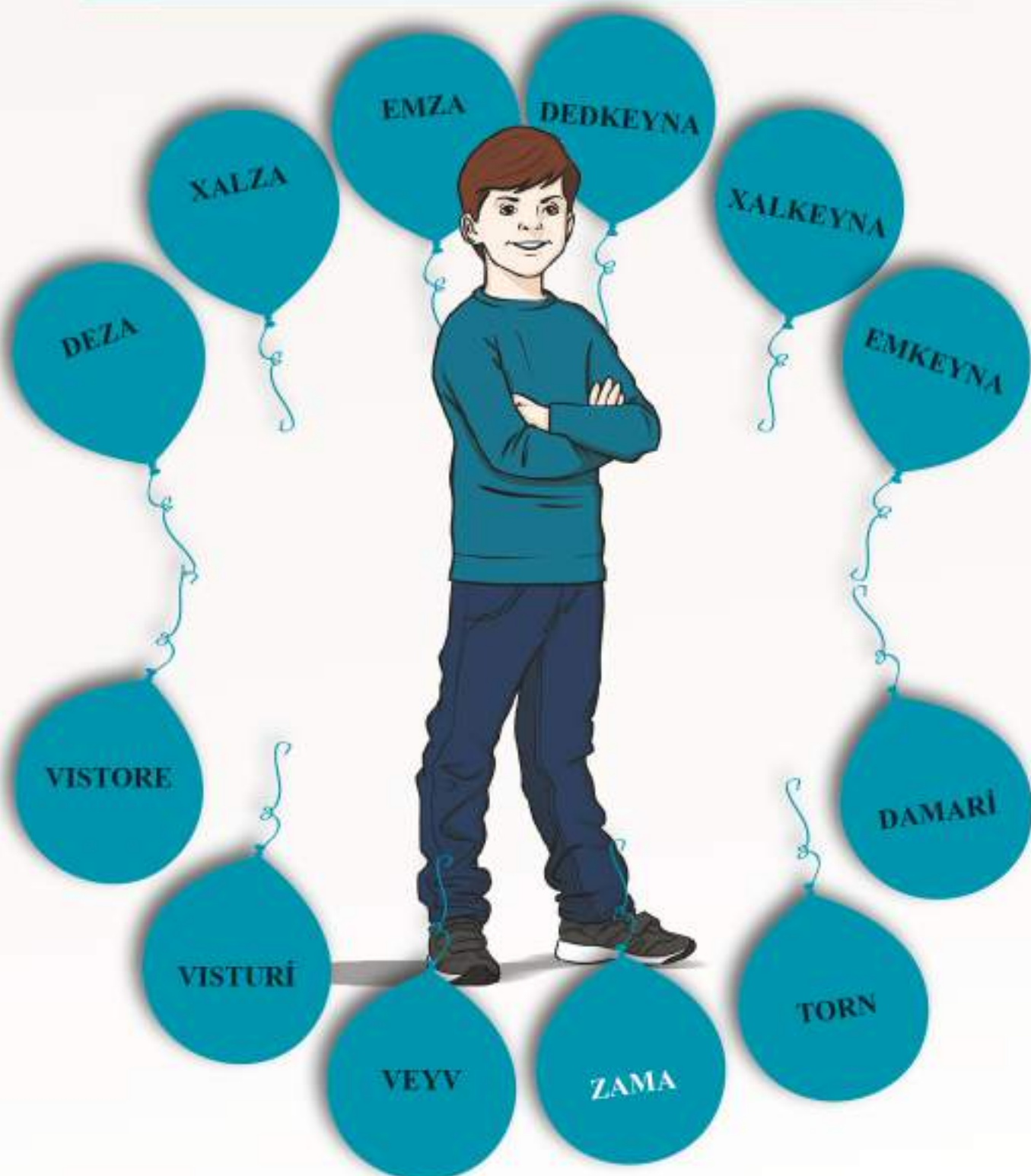
Uniteya 2.

EZ U KEYEYÊ XU

1

Bîwanên u qisey bikerên

2

Bîwanên u qisey bikerên

Ma lacanê apanê xu ra vanî
 Ma keynayanê apanê xu ra vanî
 Ma lacanê xalanê xu ra var
 Ma keynayanê xalanê xu ra va
 Ma lacanê emanê xu ra vî
 Ma keynayanê emanê xu ra v

2-A Goreyê nuşteyî cayanê vengên dekerên

- 1-Keynaya ema mî mî ya.
- 2-Lacê xalanê mî mî yo.
- 3-Keynaya apê mî mî ya.
- 4-Lacê ema mî mî yo.
- 5-Keynaya xalanê mî mî ya.
- 6-Lacê apê mî mî yo.

2-B Pê kelîmeyanê cêrînan cayanê vengên dekerên

Emkeyna

Dedkeyna

Xalkeyna

Emza

Xalza

Deza

Nameyê mî Leyla ya. Ma peyniya inê hefteyî dî hot tenî şîyî sinema. Ma heme zî merdîmî yobînan bî. Ferhat lacê apê mî yo, yanî mî yo. Hesen lacê xalê mî yo, yanî mî yo. Fatma keynaya apê mî ya, yanî mî ya. Hatice keynaya xalê mî ya, yanî mî ya. Mehmud lacê ema mî yo, yanî mî yo. Zehra keynaya ema mî ya, yanî mî ya. Ma sinema dî filma animasyoni seyr kerd.

SİNEMA

2-C Pê kelimeyanê cêrinan yo nuşte binusên

dadi

babi

way

bıra

deza

ap

pirik

dedkeyna

warkeyna

bırarza

2-Ç Kam çitayê kami yo, bifikiriyên u binusên

Çar talebeyi benateyê xu dı kaya merdımati kay kenı. Yobinan ra pers perseni u cewab dani. Persi inan hıma yi:

Talebeyê yoyım: Waya emzayê şıma çitayê babiyê şıma ya?

Talebeyê dıym:
Bırarzayê
dadiya şıma
çitayê şıma yo?

Talebeyê hiriym: Babiyê babiyê şıma çitayê dadiya şıma yo?

Talebeyê çarm: Dezayê waya şıma çitayê şıma yo?

3

Resimî cêrînî çîta anî şîma vir, binusên

Resim-3

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Resim-4

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TETİLÊ ROŞANI

Nameyê mî Zayda ya. Ez Çoligê a; labelê keyeyê ma Ankara dî yo. Ma her serr şîni Çolig. Ma emserr zi qey tetilê roşanê Remezani ameyî welatê babkalanê xu.

Ma rocê Erefe Ankara dî Raştêyê Teyare ê Esenboğa dî wenişti teyare. Teyare hêdi hêdi bî berz u mudeyêk ra pey kot serê horan. Nizdiya yo saet raywanti ra pey ma Raştêyê Teyare ê Çoligê dî teyare ra ameyî war.

Wext ma raştêyê teyare ra veciyayî apê mî u ema mî baweyê ma bî. Verard yobinan ra şiyayîş u yobinan persayîş ra pey ma rada u ma şiyî keyeyê pîrîkê mî. Yo serr ra nat mî pîrîki xu nêdi bî. Ê zaf koti bî mî vir. Ma seni resayî keye, ez vazdaya u verard şiya pîrîkanê xu ra, mî lew na destanê inan a. Ê zi verard şiyî mî ra u lew na mî wa.

- keyeyê ma
- tetilê roşanê Remezani
- welatê babkalanê xu
- rocê Erefe
- raştêyê teyare
- apê mî

Sibayerco roşan bi. Ema mı u dadiya mı qey roşani beqlewa akerd, wer pot.

Ez a şew zaf şa biya. Ino rid ra honê mı nêame u ez erey rakota. Sêrsıbayi ez pê vengê pirikê xu hesiyaya xu. Pirik, babi u apê mı nımacê roşani ra ageyrayi bi. Pirikê mı pê vengêkê nermın u germını va, “Zaydaya mı, eyro roşan o hını wırz we”. Ez wırışta, ma yobinan dır ziyar kerd u ma roşanê yobinan bimbarek kerd.

Ma piya arayı kerd, dıma ma şiyi miyanê mezelan. Oca dı mezeli kalikan u merdumanê ma bibi. Ma serê mezelan dı Quran wend u dua kerd. Dıma ma ageyrayi u ameyi keye.

Ma roco verinê roşani keye dı bi; çunki qomê ma u merdımı ma ameyên roşanê ma. Nızdiya şani hını meymani biyi kêm. Ez u apkeynaya xu ma şiyi park. Ma oca dı kay kerd.

Rocê dıynê roşani dı zi ma şiyi roşanê merdumanê xu u ma roşanê inan bimbarek kerd. Roci ma pê şayi u keyfweşi viyerti.

Axırı tetil qediya u saeta ageyrayişi ame. Ma xatır waşt, reyna wenışti teyare u teyareyi verê xu şa Ankara. Wext teyare miyanê belekanê hori ra şiyên gıyalê mı ra zi mo tetilo weş viyertên.

4-A Goreyê nuşteyî cewabê persanê cêrinan binusên

1-Zayda kamci şaristan dî cuyena?

.....

1-Zayda emserr qey çitayî şiya welatê xu?

.....

2-Kam raştayê teyare dî şino keyeyê Zayda vera?

.....

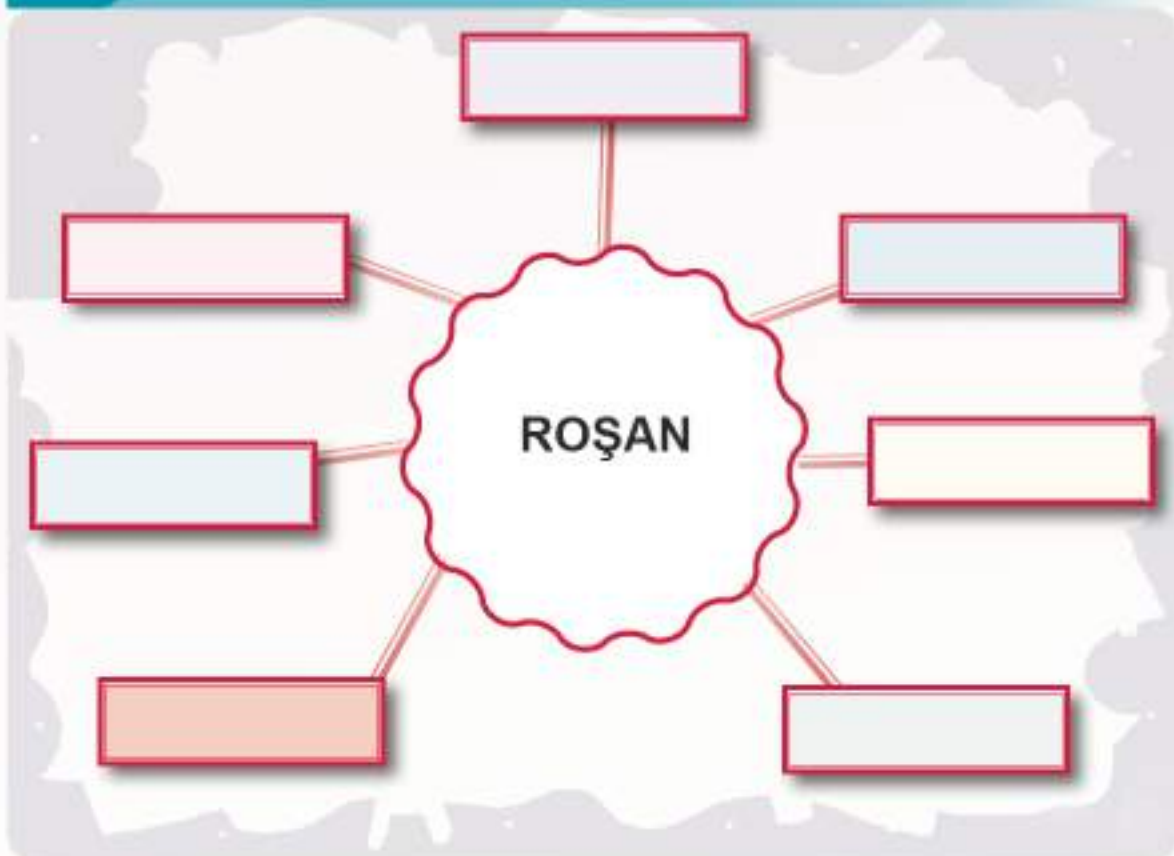
3-Zayda rocê roşani se kerd?

.....

4-Zayda u keyeyê ay rocê dîyîn ê roşani dî şiyî ça?

.....

4-B Kelimeyê roşani çita ana şima vir, binusên

4-C Kamci kelimeyî cêrini nuşte dî viyereni îşaret bikerên

☐ Ankara	☐ roşan	☐ pîrk	☐ xal	☐ dew
☐ tetil	☐ teyare	☐ otobus	☐ şaristan	☐ Îstanbul

4-Ç Eg cumleyî cêrini raşt î (R) gelet î (Ğ) binusên

- 1-Ma roşanan dî rocê roşani erey wirzeni. (.....)
- 2-Ma roşanan dî merdîmanê xu ziyaret kenî. (.....)
- 3- Ma roşan dî weranê xîsusiyan pocenî. (.....)
- 4- Ma roşani teyna keyeyê xu dî viyarnenî. (.....)
- 5-Ma roşanan dî şîni serê mezelanê merdîmanê xu. (.....)

4-D Cayanê vengana pê wesilê izafeyan dekerên

- 1-Ma pê wesayit..... xal..... mî şîyî dew.
- 2-Mî kitabxaney..... mekteb..... ma ra kitabêk girot.
- 3-Aw..... Murad..... aşmanê wesari dî zêdiyena.
- 4- Ban..... ma weverê camiya pil dî yo.
- 5- Way..... mî emserr sîmfa heştin dî wanena.

4-E Şîma roşanan dî se kenî, binusên?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SANDIQ

Wextêk gilyeşê yo koyi dî dewêka qic bibi. Ina dew zaf zergun u şên bi. Kışta dew dî miyanê gem dî yo bano herrin bibi. Ino keye dî merdumêko zernerm u destakerde cuyayên.

Heme dewican inê merdumê zernerm u zanayi ra zaf hes kerdên. Gure u ihtiyaciya kami bibên ino merdum cî rê biyên derman. Çi wext miyanê dew dî pêrodayiş u şer bibên, merdimo emirber dêstir resayên cî u benateyê inan viraştên.

Roc bî roc ino merdum teqet ra kuweno, beno kal u extiyar. Kar u gure ra kuweno, destê ey hîni wuye u zengene nêdepişên.

Mergê ciniya xu ra dîma hewiliyeno keyeyê lacê xu. Xu bî xu vano, ez inê serranê xu yê peyinan lac u veyva xu het dî biviyanî; labelê veyva ey zaf bêar u bêhurmet bi. Zaf qalkerdên, her roc ciranên u dewicanê xu dî lec kerdên.

Vistoreyê ay çendêk bî rehîm bo u cî rê holi bikero zi ma veyv tî ra hes nêkerdên. Wer cî nêdayên, cîlê ey nêşîtên, mîqatê ey nêkotên. Timotim ey het dî fekbazî kerdên u cî ra ecîzî kerdên.

Timotim mêrdeyê xu dîr semedê vistoreyê xu munaqêşe kerdên. Vatên mo merdîm ame nêame keyeyê ma, rîzqê ma bîriya. Inê merdîmî nanê sîfreyê ma kê m kerd. Nê destê ey ra yo kar yeno nê zi faydeyê ey ma rê esto. Ez hîni ecîz biya, ez zaf rencan biya. Ya babîyê xu ra fek veradî ya zi mî ra.

Lacê merdîmî tesîrê cîniya xu dî maneno. Şîno miyanê gem dî çend daran bîmêno u ano keye. Miyanê çend rocan dî sandîqêka nexşîn u gîrd virazeno.

Lac xu bî xu vano, ez babîyê xu bîxapîni, bîerzî zerreyê ina sandîq u kendal ra lêr bîkerî.

Lac zerreyê çend rocan dî sandîq qedîneneno u veng dano babîyê xu:

-Bawo! De bê teber.

Babîyê ey yeno teber. Lac, sandîq mocneno cî u vano:

-Bawo ina sandîq mî virasta. Weşê tu şî?

-Ê lacê mı, zaf gırd u zıxm êsena.

-Bawo! Eg tı wazeni ez tu pê ina sandıq bıçarni, wa bınêk keyfê tu biyero.

Babiyê ey qebul keno u kuweno zerreyê sandıq.

Lac, sandıq nano peru u hetê koyi ser şıno. Ko dı şıno serê yo zınari u sandıq xu paşt ra ano war. Dıma sandıq dano wera beno leweyê zınari. Lac niyet keno sandıq tan bıdo, babiyê ey dano sandıq ru. Lacê ey qapaxê sandıq akeno.

Babi oniyeno lacê xu ra, peşmıriyeno, zertal beno u vano:

-Lacê mı, ez hol zano tı mı tiya ra lêr keni. Ez wazeno tu ra kelimeyêka şireti vaci.

Lac şeqızıyeno u sareyê xu erzeno xu ver. Goştariya babiyê xu keno. Babiyê ey vano:

-Lacê mı! Tı eşkeni mı tiya ra bışeqıtni; labelê ina sandıqa nexşin heyf meker. Ina sandıq weradı. Çunki ina sandıq yo roc qıcanê tu rê zi lazım bena.

Xu vir ra meker! Tı çı bıkeri, tı ê vineni.

5-A Goreyê nuşteyî cewabê persanê cêrînan binusên

1-Merdîmo extiyar çî ra hewiliyeno keyeyê lacê xu?

2-Veyva merdîmê extiyari çî ra camêrdê xu dîr munaqêşe kena?

3-Lacê merdîmê extiyari çî ra sandîq virazeno?

4- Lac çî ra babiyê xu erzeno zerreyê sandîq?

5-Lac, babiyê xu çî ra beno ko?

6-Merdîmo extiyar ko di lacê xu ra se vano?

5-B Goreyê nuşteyî cewabê persanê cêrînan binusên

1 Sebebê mesela çîta yo?

2 Sebebê mesela çîta yo?

Meselaya nuşteyî çîta ya?

4 Ina mesela seni bena safî?

5 Ina mesela seni bena safî?

EXLAQ

**Ez semedê temamkerdışê exlaqê
weşi şırawiyayo.**
(Hedis)

Uniteya 3.

BEDEN U SIHET

1 Nuştayê cêrini biwanên

HONÊ ŞAHİNİ

Mehlaya ma di lacêk cuyeno. Nameyê mê laci Şahin o. Şahin, çirê xu pak nêdepişeno. Her roc miyanê awa lêlîn u xus mus di kay keno u xu keno lêşîn. Nê porê xu şane keno nê destan u riyê xu şuweno nê zi dîndanane xu firçe keno. Seba mê hali, qici mehlaya ma nêşmî cayê Şahini u ey reyra kay nêkeni. Dadi u babiyê Şahini zi ma lêşîniya lacê xu ra tengzerr beni, ê timotim Şahini têmi keni; labelê o xebera inan nêkeno. Şewêk, Şahin yo hon vineno.

Hon di bî destan, lîngan u dîndanane heme waslayi ey bermeni. Şahin, şaş maneno u leşa xu ra perseno:

-Ino çî hal o, waslayi çirê bermeni?

Leşa ey cewab dana:

-Xura waslayi merdûmî bermeni!

Şahin reyna perseno:

-La çîra bermeni? Se biyo?

Leşa ey vana:

-La tî nêzani? Tî timotim mî keni lêşîn, tî destan u riyê xu nêşuwenî, tî nenguyanê xu nêqesnenî. Tu ez kerda nêweş, ez meyi ra bermena.

Şahin, destê xu keno derg, hesiranê leşa xu estereno, soz dano leşa xu u vano:

-Meberm! Ez soz dano tu. Tiya ra pey ez xu pak depişeno, ez xu xus mus ra paweno.

Şahin mo hon ra pey muqatê xu kuweno, paki u weşîya xu rê diqet keno.

- vineno
- şaş maneno
- perseno
- bermeni
- bermena
- vano
- paweno

1-A Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrinan binusên

1- Şahin lacêko senin o?

2- Qıcı mehla çira Şahini dir kay nêkeni?

3- Şahin honê xu di çita vîneni?

4- Şahin çî soz dano leşa xu?

5- Lazîmo insan qey weşîya xu se bikero?

1-B Menaya kelimeyanê cêrinan binusên u pê inan cumleyanê neweyan binusên

Lêl:

Lêşm:

Tengzerr:

Sozdayiş:

Wasla:

Hesir:

1-C Cayanê vengên pê fillanê cêrinan dekerên

wendîş

kaykerdîş

şîyayîş

nuştîş

wirîştîş

-Ez her roc saet hot u nîm di

-Ez derheqê beden u sıheti di hikayeyêk

-Seid embazanê xu dir basketbol

-Ez u waya xu, ma her roc yo saet kıtab

-Fatma pa embazanê xu tiyatroyê.

2

Goreyê resimanê cêrinan cewabê persan binusên

1-Resimanê cêrinan di kamci qeydeyi paki esti? Bînusên

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2-Goreyê şîma qey pakiya dorûveri zobina kamci qeydeyi esti? Bînusên

.....

.....

.....

.....

WEŞÎ U PAKÎ

Qey weşî hiş yo wa
Bîzan ma zi paki wa
Heyat dî xezîneya rind
Bîzan weşî u başî wa

Ino can ma rê emanet o
Gereka merdûm bîpawo
Nêweşî ma depîşena
Gereka merdûm tedbir bigero

Biwan, bîarîsî u kay bîker
Her hel dî wer bîwer
Bîger zîxmî u quwet
Weşîya xu rê diqet bîker

Tî weşî dîma nêşêrî
Tî cad nêweş kuwenî
Tî nêeşkenî şêrî mekteb
Diqet bîker weşîya xu rî

3-A Goreyê şîir cewabê persanê cêrînan binusên

1-Siir di citavi ra behs beno?

2-Goreyê tu şîir dî rêza tor weş:
çunkî:

3-Qey mênê nuşteyî sernuşteyê tu:

Çıra?

3-B Şıma zi derheqê weşi u paki dî şîirêk binusên

[illegible]

XUVİRAKERDIŞ

Ap Hesên zê heme rocan, o roc zi ro wirzeno. Cılanê xu yê pakan xura dano. Porê xu u êrdîşa xu şane keno. Xu hedre keno u kuweno teber. Teber dî çend deqîqeyî rayîr dî şîno. Dîma wazeno şîyero weverê rayîrî. Seni lînga xu erzeno rayîrî, yo bisiklet dana peru.

Ap Hesên gînenî erd ru, şar doruverê ey dî yeno pêser. Miyanê inan ra yo merdîm telefon keno servîsa lez u ambulans wazeno. Çend deqîqeyan ra pey ambulans yena, Ap Hesênî gena u bena nêweşxane.

Nêweşxane dî toxtor, Ap Hesênî muayene keno u cî ra vano:

-Apo! Lazîm o ma tu çend saetî muşahede dî depîşî.

Zerra Ap Hesênî bena teng u Ap Hesên vano:

-Eg çiyêko xîrab çîn o ez şîyerî. Yo gureyê mî esto, ez zaf koto erey.

Toxtor mereq keno u perseno:

-Tî çîra teqîza kenî, gureyê tu çîta yo?

-Xanîma mî nêweş a. Dî serran ra nat merkezê rehabilitasyonî dî tedawî vinena. Ez her roc sêrsîbay şîno, ma piya arayî kenî.

Toxtor vano:

-Tî mereq meker. Uca dî yo embazê mî esto. Ez înkî cî rê telefon keno. Wa xeber bîdo xanîma tu.

Ap Hesên oniyeno toxtorî ra u vano:

-Nêweşîya xanîma mî Alzaymîr a, heme çî xu vir ra kena, mî zî nêşînasnena.

Toxtor şaş maneno u vano:

-La tu nêşînasnena, tî çîra her roc şîmî nêweşxane u şîma piya arayî kenî?

Ap Hesên zaf qehîrîyeno u vano:

-Belê! Amî nêşînasnena; labelê ez ay şînasneno.

4-A Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrinan binusên

1-Ap Hesen çira her roc şino nêweşxane?

.....

2-Ap Hesen wext şino nêweşxane, rayir dî se beno?

.....

3-Nêweşxane dî zerra Ap Hesenî çira bena teng?

.....

4-Nêweşîya xanîma Ap Hesenî çita ya?

.....

5-Ap Hesen peynî dî cewabêko senin dano toxtorî?

.....

4-B Merdîmanê şîma dî zî nêweşîyî kronikî estî?
Derheqê inî nêweşîyan dî şîma çita zanî?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4-C Eg cumleyî cêrinî raşt î (R) geyet î (Ğ) binusên

1-Qey weşîya xu çîyo şîm ra dur vîderên. (.....)

2-Her roc ihtiyacê bedenê xu ra ziyed rakuwerên. (.....)

3-Wero zaf solîn mewerên. (.....)

4-Fêki u sebze bîşuwên u hema bîrwerên. (.....)

5-Çîyo ki quwetê şîma ra vete yo, bîkerên berz. (.....)

MERKEZÊ WEŞİ

Zehra wendekara sınıfa hotin a. Melîma Zehra, derheqê merkezê weşî ê mehla dî, yo wezîfe da Zehra. Melîm va, merkezê weşî ê mehla dî çî gure beno, kam tiya dî xebitîyeno, fealiyetî inan çîta yî, derheqê inê xîsusan dî melumat bîger u sînf dî arz bîker.

Zehra o roc mekteb ra pey, cayê merkezê weşî ê mehlaya xu musa. Dadiya xu ra edresê merkezi girot u keye ra veciya.

Merkezê weşî keyeyê Zehra ra zaf durî nêbî. Zehra pêyatî des deqîqeyan dî resa merkezê weşî. Zehra verco teber ra oniya bîna ra. Yo binaya dî qat bî, baxçeyê bîna gird bî u baxçe dî qey ronîştîşî kurseyî ronayî bî. Der u dormaleyê bîna dî dari ronayî bî. Her ca zergun u pak bî. Qey melumatî çend tabelayî zî decenayî bî. Zehra baxçeyê bîna ra vîyert u şî zerre.

Desto raşt dî wadeyê hemşîreyan bîbî. Tiya dî hîrî hemşîreyî ronîştî bî. Zehra wezîfeyê xu ra behs kerd u inan zî pê keyfweşî Zehra rê ardım kerd.

Zehra hemşîreyan ra persa:

-Merkezê weşî kamci rocan akerde yo u kamci saetan dî xîzmet dano?

Hemşire va:

-Merkezê weşî zerreyê hefteyi her roc akerde yo. Mesaiya merkezê weşî sêrsibayan saet heşt dî destpê keno. Benateyê duyey u yo dî merkezê weşî qefilnayı yo. Ino mude dî xebatkari istirehet keni, wer weni u ihtiyaciya xu vineni. Xizmetê ma saet yo dî heyna destpê keno u heta saet panc dewam keno.

-Tiya dî çend toxtori xebitiyeni?

-Tiya dî hiri toxtori xebitiyeni. Her toxtor çend kuçeyanê mehla ra mesul o. Yani kam nêweş bo, yeno cayê toxtorê xu. Herkes toxtorê xu het muayene beno.

-Şıma tiya dî çı gure keni?

-Qıcı ki hema newe yeni dinya, ma weşî u nêweşiya inan teqib keni u ma inan aşî keni. Teyna qıcı nê, dadiyi inan zi eyni qontrol ra viyereni. Ma tiya dî nêweşan pansuman keni. Ma oniyeni tansiyon u şekerê nêweşan ra u toxtoran rê ardım keni.

Zehra inê melumatan ra pey, hemşire ra nameyê toxtorê xu persa. Nameyê toxtorê ay, toxtor İhsan bî. Wadeyê ey qata dıym dî bî. Zehra, hemşireyan ra xatır waşt u şî cayê toxtorê xu. Zehra verco xu da şımasnayış u sebebê ameyişê xu, ey ra va, dıma zi persa:

-Şıma tiya dî seni xebitiyeni? Mesuliyetê şıma çıta yo?

-Her toxtor kuçeyanê xu ra mesul o. Ez nêweşanê xu muayene keno, eg luzım bıbo tetkikanê inan vırazeno dıma zi darı dano inan. Kami dî nêweşiya kronik bıbo, ez daruyê inan dano cı u tedawiya inan teqib keno. Wext merdım nêweş bo, nêweşxane ra ver yeno merkezê weşî u toxtorê xu het muayene beno. Eg zê serdgirotışi u diştari nêweşiyi bıbi, toxtori derheqê inê nêweşiyın dî melumat dani herkesi.

Zehra nızdiya saetêk derheqê merkezê weşî dî melumat gırd.

Zehra roco bin mekteb dî derheqê merkezê weşî ê mehla dî melumat da embazanê xu. Inan zi ay rê teşekur kerd.

5-A Goreyê nuşteyî cewabê persanê cêrînan binusên

1-Melîma Zehra çî wezîfe dana Zehra?

2-Zehra qey wezîfeyê xu şîna ça?

3-Hemşîreyî derheqê gureyê xu dî çî melumat danî Zehra?

4-Merkezê weşî qey qîcan se keno?

5-Toxtor Îhsan qey wezîfeyê xu çî melumat dano Zehra?

6-Zehra qey çîtayî mî melumatan gena?

5-B Eg cumleyî cêrîni rast î (R) gelet î (Ğ) binusên

1-Zehra qey wezîfeyê xu şîna nêweşxaneyê şarîstani. (.....)

2-Merkezê weşî dî hem toxtorî hem zî hemşîreyî xebîtiyeni. (.....)

3-Merkezê weşî hefte dî hot rocî akerde yo. (.....)

4-Hemşîreyî merkezê weşî dî nêweşan muayene keni. (.....)

5-Hemşîreyî merkezê weşî dî qîcan aşî keni. (.....)

5-C Şîma çîrê şîyî merkezê weşî ê mehlaya xu?
Derheqê şîyayîşê xu dî melumat bîdên

5-C Pê kelimeyanê cêrinan cumle virazên

nêweş bo / nêweşxane ra ver / wext / merkezê weşi / merdım / şino

mesul o / toxtor / mehla ra / her / kuçeyanê / çend

dari / der u dormaleyê / ronayî bi / bina dı

duri / keyeyê Zehra ra / zaf / merkezê weşi / nêbı

hotın / wendekara / Zehra / sınıfa / a

her / merkezê weşi / akerde / zerreyê heftleyi / roc / yo

nêweşan / tansiyon / ma / şekerê / oniyeni / ra / u

5-D Cayanê vengın pê kelimeyanê cêrinan dekerên

muayene

sêrsıbyan

pêyati

hemşireyan

merkezê weşi

edresê merkezi

Dadiya xu ra girot u keye ra veciya.

Zehra nızdiya saetêk derheqê dı melumat girot.

Mesaiya merkezê weşi saet heşt dı destpê keno.

Zehra, ra xatır waşt u şı cayê toxtorê xu.

Herkes toxtorê xu het beno.

Zehra des deqıqeyan dı resa merkezê weşi.

5-E Cewabê persanê cêrinan îşaret bikerên

1-Ma daru ça ra geni?

A-Eczaxane

B-Nêweşxane

C-Market

D-Mekteb

2-Numreyê servisa lez çita yo?

A-155

B-112

C-110

D-184

3-Nêweşxane dî kam nêweşan muayene keno?

A-Hemşîre

B-Toxtor

C-Nêweş

D-Memur

4-Merkezê weşî dî kam aşî keno?

A-Toxtor

B-Memur

C-Hemşîre

D-Toxtorê dindanan

5-Weranê cêrinan ra kamci werî zîrar dani bedenê ma?

A-Mast

B-Şît

C-Sa

D-Kola

6-Weranê cêrinan ra kamci wer qey bedenê ma hol o?

A-Engemîn

B-Cîps

C-Hamburger

D-Çikolata

7-Waslayanê cêrinan ra kamci wasla zerreyê pizyê ma dî ya?

A-Goş

B-Çîm

C-Dest

D-Loqla

8-Waslawa şîrawîtîşî kamci ya?

A-Çîm

B-Goş

C-Pîmîk

D-Zîwan

5-Ê

Goreyê resimanê cêrinan yo hikaye binusên

.....

.....

.....

.....

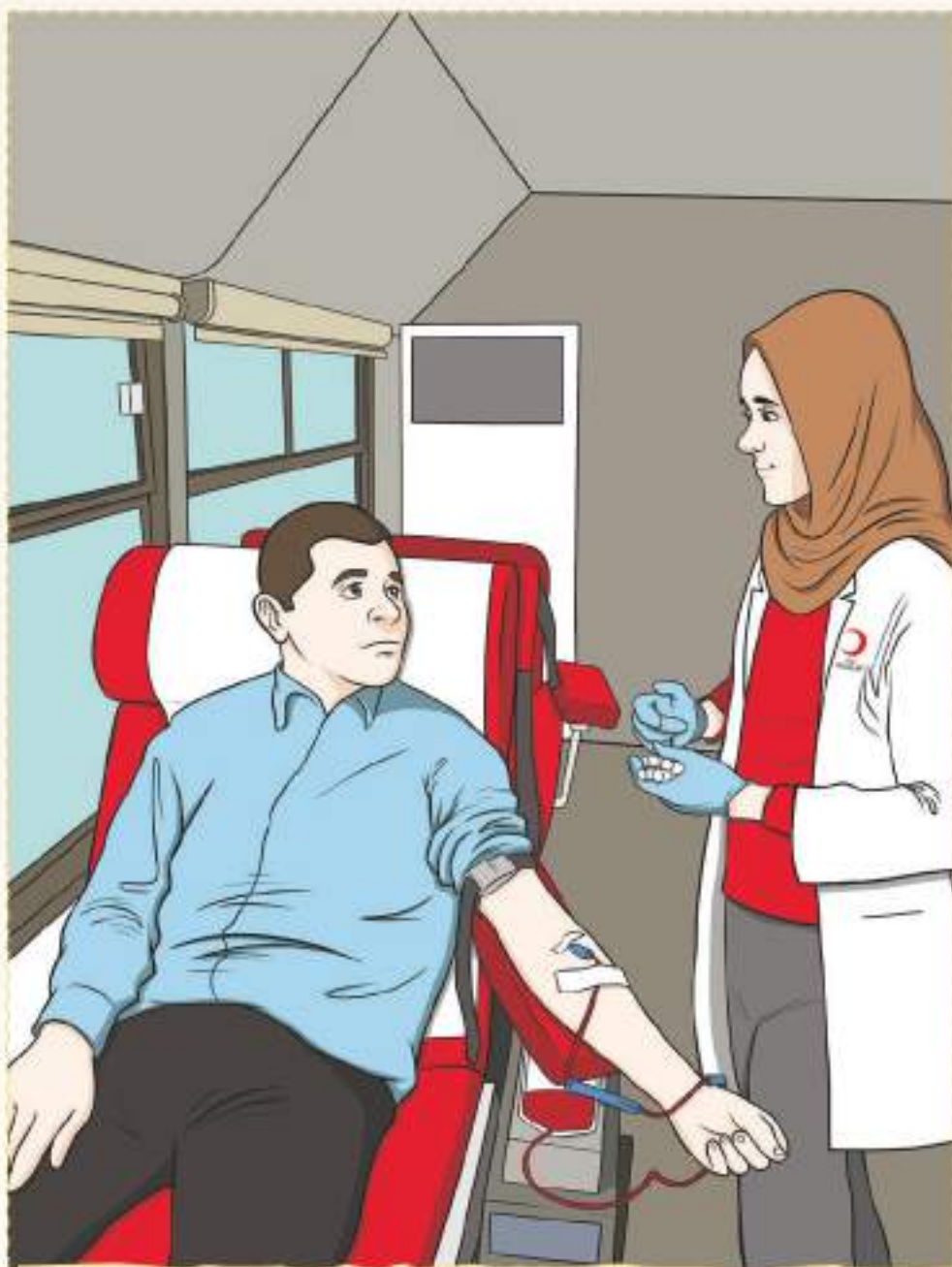
.....

.....

.....

.....

GUNİDAYIŞ

Yo çılka guni yo heyat xelısna.

Uniteya 4.

Wer u Şimitiş

1

Nuşteyê cêrini biwanên

HEBA ĞELEYYİ

Ez yo heba ğeleyyi biya. Cıtyeri qey ramıtışi ez daya kışt. Mı pêlekê xu dı pê heyecan wextê ramıtışi pawitên. Rocêk cıtyer ame, pêlek girot u berd hêga. Ez zaf biya keyfweş; çunki hını wextê ramıtışê mı ame bı. Ez hını kotên miyanê herr, mı zil dayên u weşeyê mı pê hebanê neweyan pırr biyên.

Cıtyeri, zerreyê pêleki ra pê wırdêsan ğele girotên u eştên miyanê herr. Ez binê pêleki dı biya, mı pê sebır dora xu pawitên. Cıtyeri, dora peyin destê xu eşt zerreyê pêleki. Ez zi kota zerreyê lapê ey. Wext cıtyeri lapê xu pêlek ra vet, ez gınaya kıştı pêleki ru u ez reyna kota binê pêleki. Pêlek dı bê mı qet yo heba ğeleyyi nêmend bi.

Mı, xu bı xu va; ez hını çırê herr u tic nêvinena, zergun nêbena, zil nêdana u nêresena. Ez binê pêleki dı bena puç. Ez pıra qehuriyaya, berme gına qırıka mı. Hını hiviya mı nêmend bi, nışka ra yo lerz vıraziya u pêlek têşiya.

Mevac cıtyer, pêleki têsano u wazeno zerreyê pêleki dı çik nêmano. Ina saye dı ez fekê pêleki ra kota war, a lehza tica germın da mı ru u ez perraya miyanê herr.

Ez zaf biya şa; çunki ez zi hını zil dana, resena u bena yo weşeyê ğeleyyo rengin. Labelê qey resayışê mı zi wext lazım o. Seni ez wextêk pêlek dı menda, gereka ez yo

- hebanê neweyan
- dora peyin
- yo heba ğeleyyi
- tica germın
- ğeleyyo rengin
- her roc
- weşeyo resayı
- merdimêkê cılsıpi
- tutêko zaf rınd

mude zi binê herr di bınani. Peyni dı miradê mı ame ca. Ez hını miyanê herr di biya.

Benate ra wext viyert, zımıstan ame, vor vara mı ser. Dıma wesar ame, şılı vara, mı awa şılı mırdamırd werd. Seba zildayişi ihtiyacê mı bı inan est bı. Mı pu vet, wucudê mı hını bedıliyenı. Ez qaşul biya u mı zil da.

Mı sareyê xu herr ra vet u mı tic di. Tic luna weş bı, ez heyranê cı menda. Ez biya zergun. Dıma her roc qama mı bınêna bı derg u ez tic ra biya nızd.

Aşm aşm ser viyert amnan ame, hewa bı germ. Rengê mı zerıkiya, pa vaydayişê vayi weşeyê mı bı de, ez biya yo weşeyo resayi.

Cıyeri ez çına ya, kerda grze, dıma ez eşta patos. Hebi mı u qaşulê mı yobinan ra ciya biyi. Dıma ma reyna kerdi zerreyê pêlekan u berdi ari. Tiya di ma benateyê kerranê ari di ameyi tanayiş u ma biyi ardi. Wext ma bınê kerrayan di ameyên tanayiş canê mı zaf dec a; labelê ez fikriyaya ma beni nan u ma quwet dani insanan.

Wext ma ari ra veciyayi, ma bibi ardi. Çend merdımın ma dekerdi pêlekan u ma berdi purna nani. Purn di zaf xebatkari est bı. İnani hemın kinci sıpiyi xura dayi bı.

Benate ra wext viyert, yo mışag ame. O pêleko ki ez tede biya, fekê ey akerd u dekerd zerreyê yo têşti. Aw kerd ma ser, ma biyi hi u ma dusiyayi yobinan ra. Merdımêkê cılsıpiyi ma alawıtı u ma biyi mir. Dıma yona mışagi ma giroti u berdi serê yo dezgeyi di ronayi. Ma hını koti bınê destê nanpoci.

Nanpoci mirê ma akerd, ma neqışnayı u ma eştî zerreyê purn. Ma purn dî pêşayi u biyî nan. Laa! Ez hînî biya yo nana sur.

Nanpoci, ma dekerdi yo wesayit u ma şirawiti dikanan. Ez hînî tereka yo dîkani dî biya. Dîma yo tut berê dîkani ra ame zerre. Tutêko zaf rînd bî. Keyfê mî zaf ame, mî xu bî xu va; werikêna inê tuti ez bigirotên.

Tut ame verê terek, destê xu derg kerd u ez girota. Ya Reb, ez çendêk biya şa. Tuti ez berda keye. Dadiya ey sîfre rakerd bî u baweyê ma bî. Tuti ez sîfre dî ronaya. Hînî yo wezîfeyê mî mend bî. O zi faydeyêk insanan dayiş bî. Seba qedînayîşê wezîfeyê xu, ez zaf keyfweş biya.

1-A Goreyê nuşteyî cewabê persanê cêrinan binusên

1-Heba geleyî bî heyecan wextê çitayî pawena?

2-Heba geleyî hêga dî çira qehuriyena?

3-Heba geleyî wesar u amnani dî seni bediliyena?

4-Canê heba geleyî çira deceno?

5-Heba geleyî dikan dî çira şa bena?

1-B Kamci kelimeyî nuşte dî viyerênî îşaret bikerên u pê inî kelimeyan cumleyanê neweyan binusên**A**

cew
pel
vaşturî
dar
payiz

B

hêga
gele
nan
patos
cityer

C

vay
torzin
vaş
rîz
argud

1-C Goreyê hikaye resimanê cêrînan rêz bikerên

1

2

3

4

5

6

1-Ç Pê name u sıfatanê cêrinan îzafeya sıfati virazên

Name	Sıfat	Îzafeya sıfati
hêga	zergun	hêgay ^o zergun
xebatkar	hiri	
purn	germun	
gele	resayi	
pêlek	hira	
nan	weş	
weşe	zerd	
ın	dew	

1-D Îzafeyi sıfati ki cumleyanê cêrinan di raviyerenî inan îşaret bikerên u pê inî sıfatan cumleyanê neweyan binusên

Ma her şan şuşeyêk şito germın weni.

.....

Merdimo nêweş eczaxane ra daru geno.

.....

Awa serdın merdımı kena nêweş.

.....

Çar bırayi hêga di gele çineni.

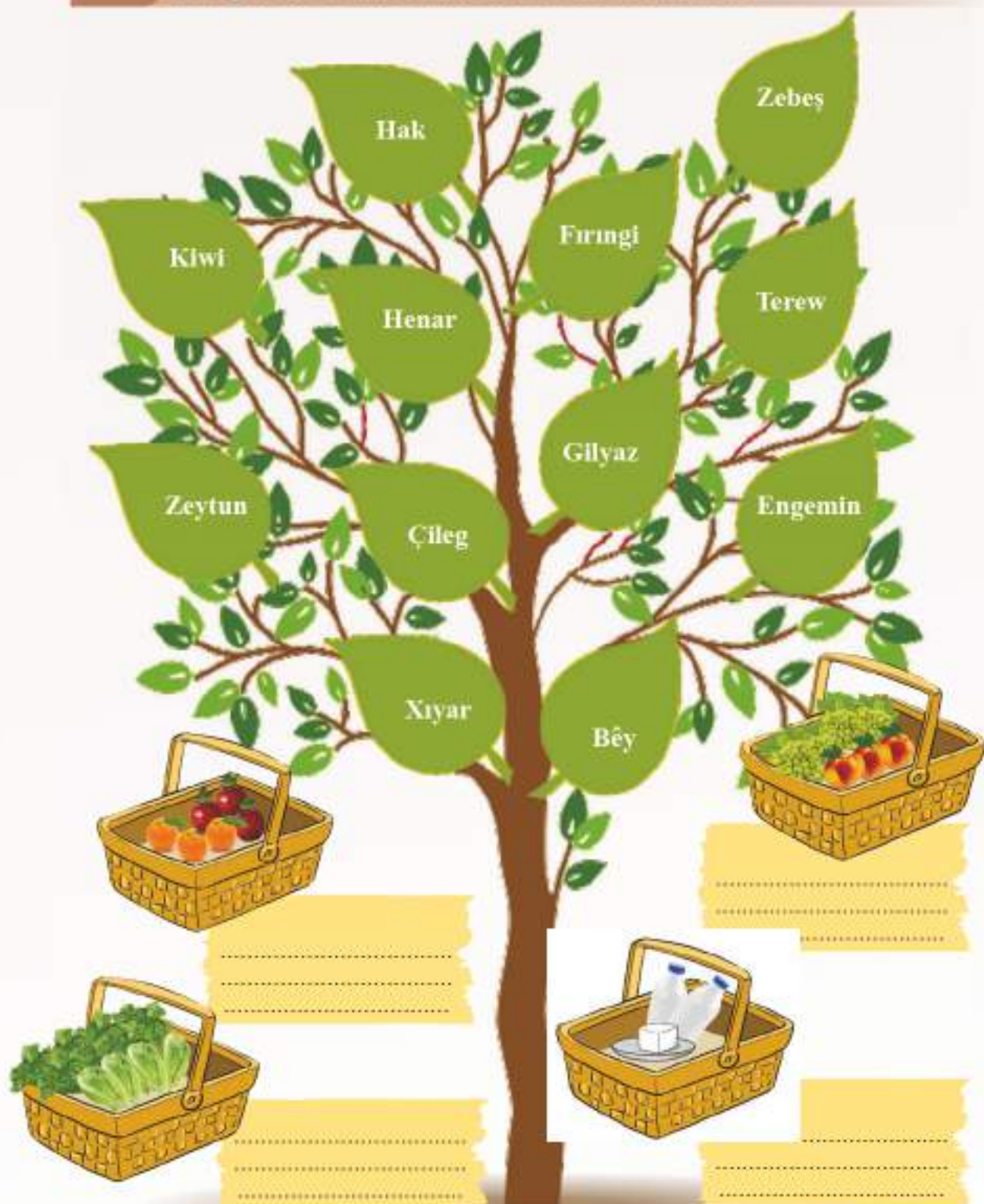
.....

Dadiya mı ez pê wero weş weye kerda.

.....

2

Weri ki nameyê inan pelanê daran dî nusiyaî, her wer goreyê tewirê inan binê selik dî binusên

OBEZTÎ

Yo mehla di tutêk beno, nameyê ey Receb o. Receb tutêko zaf xurt o. Receb wext rayir di şmo zaf lez qefiliyeno, nêşkeno derenca ra şiyero. Wext kay keno, çend deqîqeyan ra dîma xu ser kuweno, nêşkeno kay bikero. O wext zi zaf qehuriyeno.

Receb rocêk wext keye di televizyon seyr keno, yo reklam yeno ekran. Reklam obezti ra behs keno. Reklam di vaciyeno ki, eg benateyê qama şma u kiloyê şma di zaf ferq esto, beno şma obez î. O wext erey mekuwerên u cad tedbirê xu bigerên.

Receb inê reklami ra pey obezti çita ya, merdım çendêk xurt bo beno obez inan mereq keno, internet di raştê rîpelêk yeno.

Rîpela internet di derheqê obezti di her çi waneno u derheqê ina nêweşi di beno wayirê melumatî. Receb ina site ra museno ki obezti, nêweşiyêka newe ya.

Ina nêweşi roc bî roc bena vîla. Sebebi muhimi ina nêweşi ihtiyaciya bedenê xu ra ziyed werwerdiş, zafroniştîş u taygeyrayiş î.

Merdımêko benateyê qama ey u kiloyê ey di hîris ya zi hîris ra cor ferq bibo, mo merdım obez hesabiyeno.

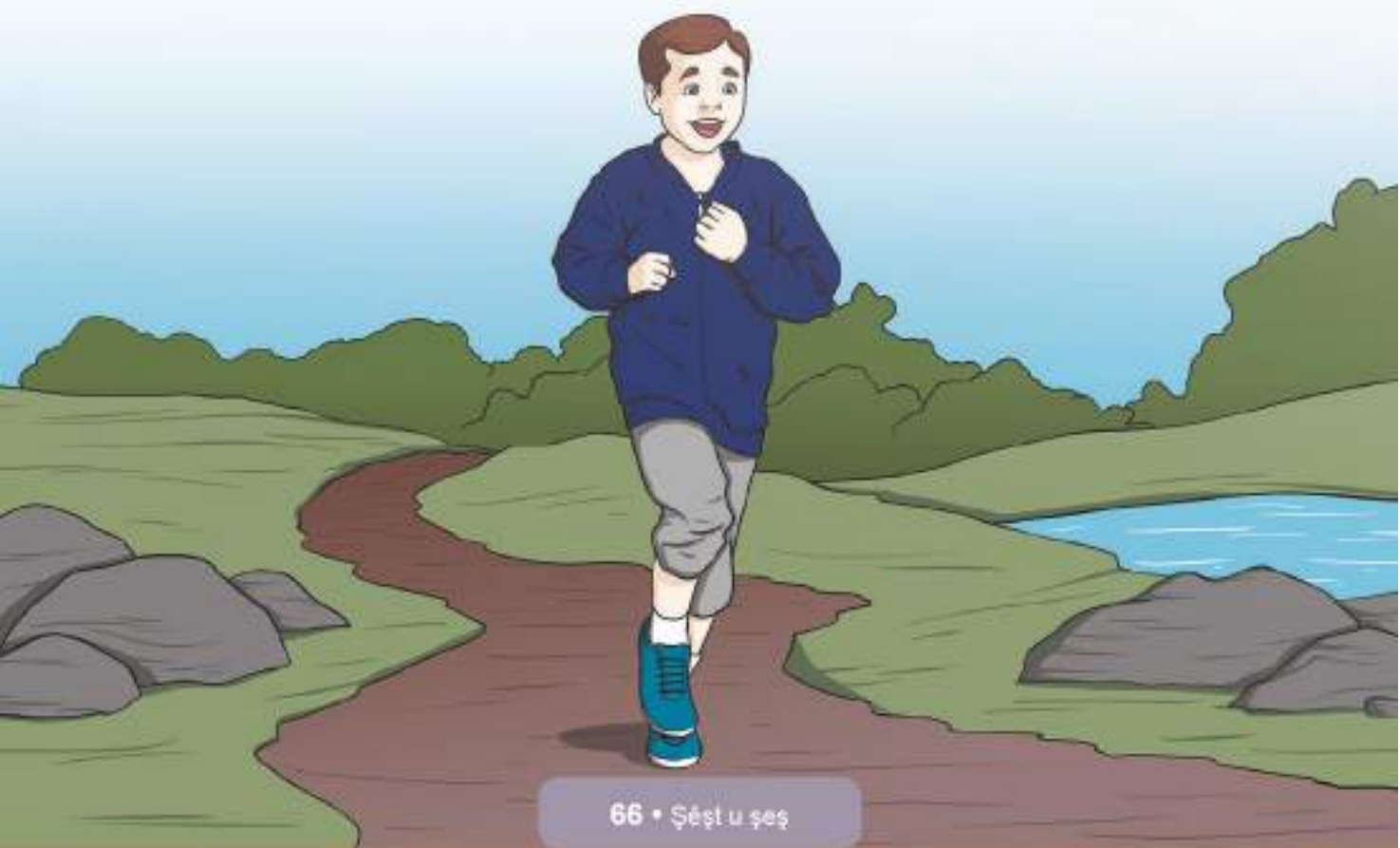
Dinya di nızdiya yo milyar insan, Tırkiye di zi hîri tenan ra yo ten obez o. Çi heyfo dinya di omara obezan her roc zêdiyena.

Obezti zê felci, kanseri, tansiyoni, astımı bena sebebê zaf nêweşiyen. Obezti nêverdena merdım rehet têbigero, kar u gureyê xu bikero.

Receb inî melumatan ra pey qerar dano u vano lazımo ez kiloyê xu yê ziyedi ra bixelîsî. Receb pa babiyê xu şıno nêweşxane. Verco nêweşxane di muayene beno dıma şıno yo diyetisyeni het.

Diyetisyen qey Recebi yo programê paryezi vırazeno. Receb ino program ra pey çıyo ki zırar dano bedenê ey inan nêweno. Teyna hındêyê ihtiyaciya bedenê xu wer weno. Receb zerreyê çend aşman di kiloyanê ziyedan ra xelîsıyeno.

Receb inka bî reheti rayir di şıno, kay keno, vazdeno u heyatê xu ra keyf geno.

3-A Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrînan binusên

1-Receb heyatê xu di çira zehmeti anceno?

2-Receb wext keye di televizyon seyr keno, rastê çitayi yeno?

3-Receb derheqê obezti di kamca ra çita museno?

4-Receb u babiyê ey şîni kamca u se keni?

5-Receb seni kilo dano u heyatê ey seni beno rehet?

3-B Miyanê merdîmanê şîma di obezi estî? Înan dîr qal bikerên u obezi heyatê înan seni kena zor binusên

3-C Eg cumleyi cêrini raşt i (R) gëlet i (Ğ) binusên

- Kam ihtiyaciya bedenê xu ra ziyed wer bîwero beno obez. (.....)
- Kam bibo obez heta peyniya heyatê xu obez maneno. (.....)
- Lazimo merdimo xurt timotim romîşo u spor nêkero. (.....)
- Obezti zê astîmî u kanserî bena sebebê zaf nêweşîyan. (.....)
- Obezti teyna qıcan dî esta u nêweşîya qıcan a. (.....)

3-Ç Kamci cumleyi cêrini raşt i inan îşaret bikerên

Ehmed arayı dî
şıt, zeytun, penir,
engemin weno.

Sinan her roc
kantina mektebi ra
tost, kola, cips geno
u weno.

Zeyneb sîfre dî
ihtiyaciya bedenê xu
ra ziyed wer wena.

Ekrem
roc dî
panc cemi
mîrdamîrd
wer weno.

Fatma şan
saet hot ra
pey wer
nêwena.

3-D Weri ki ma arayı dı weni inan işaret bikerên

Fotograf-1

3-E Weri ki qey weşiya ma hol i inan işaret bikerên

Fotograf-2

4 Nuşteyê cêrini biwanên

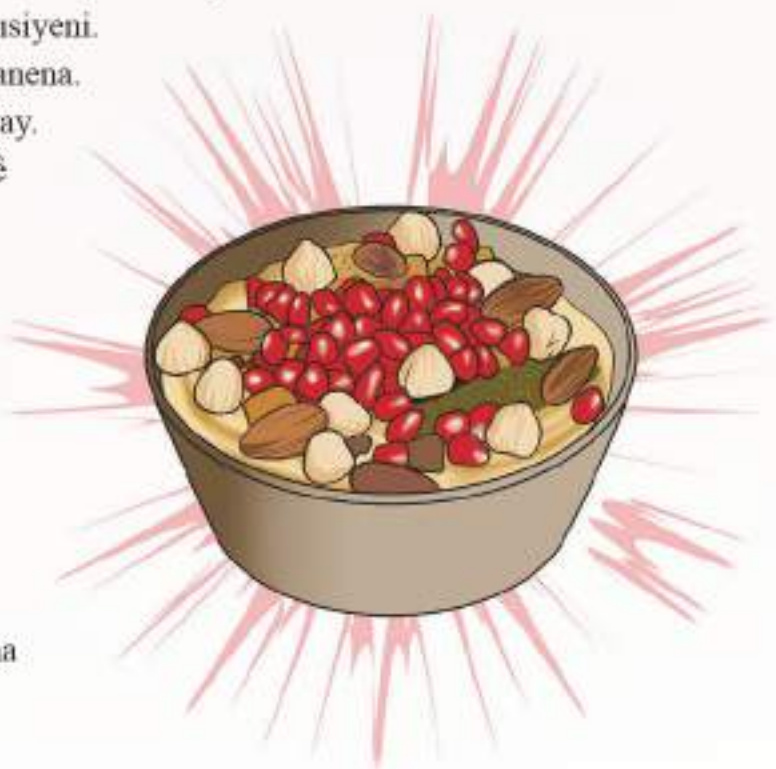
ŞORBAYA AŞURA

Tarixê aşura heta wextê Hz. Nuhî şîno. Viraziyayîşê aşura pê tofana Nuhî destpê kerdo. Hikayeya Aşura hîna wa:

Lacanê Nuhî ra Sam, Ham u Yasefî iman ard bî; labelê lacê ey Kenanî u zafîya qewmê ey iman nêard bî. Hz. Nuhî nîzdiya hezar serr dinê Homayî tebliğ kerd, reyna zi qewmê ey tebliğê ey qebul nêkerd u heqeretê ey kerd. Hz. Nuhî mo hal, Homayî rê gerre keno. Homa, Hz. Nuhî rê wehiy şîraweno u vano, 'Yo gemiya gîrd viraz!'

Homa, qey ardîmî Cebrailî zi Hz. Nuhî rê şîraweno. Hz. Nuhî emrê Homayî ano ca, yo gemiya gîrd virazeno. Ê ki Homayî rê iman ardo, Hz. Nuhî inan pê emrê Homayî mîşneno gemî. Her cîsn ra yo cîtê heywanan zi keno gemî. Dîma Homa yo varono ziyed varmeno, her ca kuweno aw ser. Hêrçî bawermendi ki zerreyê a gemî dî bi tofan ra felîtiyeni hêrçî iman nêardo miyanê aw dî fatîsiyeni.

Gemî pê aşman aw ser manena.
Çiqas şîno werê inan beno tay.
Çiyê werî yo ki mend bî, pê emrê Hz. Nuhî dîyeno ari u anî pêser. Hemeyê inan kenî tîmîyan u zerreyê yo leye dî zê şorba girênenî.
A aşm, aşma Muherem bî.
O roc zi rocê desmê aşma Muherem bî. Aşura yena menaya rocê desm. Iney ra ina şorba nameyê aşura giroto. O roc ra heta inka ina şorba viraziyena.

CÎHATÎ

**Bixebîtiyên zê camêrdan bîwerên
zê miran.**
(Vateyê Verinan)

Uniteya 5.

Mewsim u Teqwim

1 Bıwanên u qisey bikerên

Îran, rocveteyê Turkiye dî ca geno.

Behrê Ege, rocawanê Turkiye dî ca geno.

Behro Siya, zimeyê Turkiye dî ca geno.

Behro Sipi, verrocê Turkiye dî ca geno.

1-A Cewabê persanê cerinan binusên

Resim-6

1- İbrahim, Sivas ra kamci hetî ser şiyero reseno Samsun?

2- Ehmed, Erzurum ra kamci hetî ser şiyero reseno Hakkari?

3- Meryem, Malatya ra kamci hetî ser şiyero resena Adana?

4- Zelixa, Manisa ra kamci hetî ser şiyero resena İzmir?

5- Ferid, Konya ra kamci hetî ser şiyero reseno Edime?

6- Mihriban, Muş ra kamci hetî ser şiyero resena Ardahan?

7- Kerim, Ankara ra kamci hetî ser şiyero reseno Muğla?

1-B Goreyê melumatan keyeyanê wendekaran ca bikerên

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60

Keyeyê Mesudi

- 1-Rêza diyin sutuna çarın ra destpê biker.
- 2-Çar quti hetê verroci ser şu.
- 3-Dı quti hetê rocawani ser şu.
- 4-Hiri quti hetê zıneyi ser şu.
- 5-Pê rengu sur boyax biker.

Keyeyê Zeyneb

- 1-Rêza çarın sutuna pancın ra destpê biker.
- 2-Dı quti hetê rocveteyi ser şu.
- 3-Yo quti hetê zıneyi ser şu.
- 4-Panc quti hetê rocawani ser şu.
- 5-Pê rengu kewe boyax biker.

Keyeyê Fatma

- 1-Rêza pancın sutuna şeşın ra destpê biker.
- 2-Yo quti hetê verroci ser şu.
- 3-Çar quti hetê zıneyi ser şu.
- 4-Dı quti hetê rocveteyi ser şu.
- 5-Pê rengu qelwe boyax biker.

Keyeyê Îhsani

- 1-Rêza şeşın sutuna hotın ra destpê biker.
- 2-Hiri quti hetê rocveteyi ser şu.
- 3-Panc quti hetê zıneyi ser şu.
- 4-Hot quti hetê rocawani ser şu.
- 5-Pê rengu kesk boyax biker.

MEWSİMİ SENİ VIRAZİYENİ

Zerreyê yo serr dî hewa tîmotim zêpi niyo, hiri aşman dî dorêk mewsîmî bedlîyeni. Bedlîyayîşê mewsîman reyra hewa germî, wenîki u serdî ser bedlîyeno. Yo serr dî çar mewsîmî estî: Wesar, zimîstan, amnan u payîz.

Dînya, guler a. Dînya miyanci ra pê xetê ekvator bena dî lete yî. Nameyê ini leteyan nîmkureyê zimîyî u nîmkureyê verrocî yî. Sernî u bîniya dînya dî qutubî estî. Qutuban dî şeş aşmî zimîstan o, şeş aşmî amnan o.

Dînya hem dormaleyê xu dî hem zi dormaleyê roci dî geyrena. Pê dormaleyê xu dî geyrayîşê dînya roc u şew yenî meydan, pê dormaleyê roci dî geyrayîşê dînya zi mewsîmî viraziyenî.

Qasê leziya geyrayîşê dînya, germîya hewayî bedlîyena. Wextê geyrayîşê dînya dî tic yan zaf yan tay tanî dana. Tic wext zaf tanî dana mewsîmî wesar u amnan; wext tay tanî dana mewsîmî payîz u zimîstan viraziyenî. Ê mîntîqayî kî tede çar mewsîmî estî, ê cayan dî ferqê germî u serdî xu zaf ramocneno. Mîntîqayî qutubî zi tîmotim serdî.

Resim-7

Dinya dormaleyê roci dı yo mihwer ser ra geyrena. Ino geyrayiş dı weziyetê roci bediliyeno. Mewsimi zi bediliyayışê roci ser bediliyeni. Goreyê roci weziyetê nimkureya zime u nimkureya verroci her wext zêpi niyo.

Nimkureya zimeyê dinya 21yi Edar ra heta 23yi Keşkeloni roc ra zaf bena nızd u taniya tic ziyed ra gena. 23 Keşkelon ra heta 21 Edar zi ina dor, nimkureya verroci zaf tic gena.

Ma nimkureya zimeyê dinya dı cuyeni. Ina nimkure dı 21 Edar ra heta 22 Heziran wesar, 22 Heziran ra heta 23 Keşkelon amnan, 23 Keşkelon ra heta 22 Kanuno Verin payiz, 22 Kanuno Verin ra heta 21 Edar zimistan o.

ZIMISTAN

WESAR

AMNAN

PAYİZ

2-A Goreyê nuşteyî cewabê persanê cêrînan binusên

1- Mewsîmî goreyê çitayî bedîliyênî?

2- Dinya wext dormaleyê xu dî geyrena çitayî yenî meydan?

3- Dinya wext dormaleyê roci dî geyrena çitayî yenî meydan?

4- Nîmkureya zîmeyî dî zîmîstan benateyê kamci tarîxan dî yo?

5- Tûrkiye dî mewsîmî senî viyerênî?

2-B Eg cumleyî cêrîni raşt î (R) gîlet î (G) binusên

Dinya hem dormaleyê xu dî hem zî dormaleyê aşm dî geyrena. (.....)

Mewsîmo tor serd zîmîstan, tor germ zî amnan o. (.....)

Tic wext zaf tanî dana mewsîmî payîz u zîmîstanî viraziyênî. (.....)

Pê dormaleyê xu dî geyrayîşê dinya mewsîmî yenî meydan. (.....)

Hîrî aşman dî dorêk mewsîm bedîliyeno. (.....)

2-C Pê kelîmeyanê cêrînan cumleyanê neweyan binusên

Nîmkure:

Mewsîm:

Zîme:

Qutub:

Verroc:

Germ:

QIYMETÊ WEXTI

Îna hikaye Amerika di Universiteya Northwestern di benateyê yo profesori u wendekaranê ey di viyerta. Ino profesor, kuweno dursa idareyê wexti.

Profesor, rocêk şîno sîmf. Mudeyêk oniyeno wendekaran ra u dîma vano:

-Ez eyro derheqê idareyê wexti di tesela şîma keno.

Profesor, hetê kurseyi ra şîno. Binê kurseyi ra yo şuşe u wîrdêsêk kerrayan veceno. Îni kerrayan yo bî yo dekeno zerreyê şuşeyi. Şuşe, heta fek debeno. Profesor, wendekaran ra perseno:

-Îno şuşe bî de?

Wendekari têdîr cewab dani:

-Bî de!

Profesor vano:

-Hîna wa?

Profesor beno çot, binê kurseyi ra satîlêk xîçan veceno u hêdi hêdi dekeno şuşe. Dîma şuşeyi têşano u xîçî zerreyê şuşeyi di ca genî. Dîma perseno:

-Îno şuşe bî de?

Yo wendekar hîna cewab dano:

-Ez vano qey denêbiyo!

Profesor vano:

-Raşt a!

Profesor dorêna beno çot, binê kurseyi ra tasêk qum veceno. Tasa qumi hêdi hêdi keno veng u qum.

zerreyê şuşeyi di miyanê xiçan di bena vîla. Profesor yona dor wendekaran ra perse-
no:

-Wendekari delali şuşe bî de?

Wendekari, heme piya qêreni:

-Nê!

Profesor vano:

-Hol o!

Profesor ma dor binê kurseyi ra yo surahi veceno. Awa surahi dekeno şuşe. Dorêna
verê xu tadano wendekaran u vano:

-Meqsedê ma tesel çita bî?

Wendekarêk cewab dano:

-Ma çendêk meşgul biêsi, heyna zi qey zobina gureyan wextê ma esto.

Profesor vano:

-Nê, hîna niya! Ma ma tesel ra fam kerd ki; eg ma kerrayanê girdan verco denêkeri,
ma nêşkeni kerrayanê qican ra dûma ca bîdi ê girdan.

Wendakari şaş maneni u oniyeni yobinan ra. Profesor qalanê xu rê dewam keno:

-Heyatê ma di kerrayi girdi çita yi? Keyeyê ma, qici ma, merdûmi ma, embazi ma,
tehsilê ma, gîyali ma, weşiya ma, xebatêka rind, insanan rê holikerdiş u çîyanê ne-
weyan musnayiş... Kerrayi ma yi girdi beno inan ra yo ya, beno çend heb i, beno zi
heme yi. Emşo rakotişi ra ver hol bifikiriyên u qerar bîdên, gelo kerrayi şîma yi girdi
kamci yi? Bîzanên! Eg şîma verco gureyanê xu yê muhiman nêkeri,
şîma nêşkeni gureyanê qican ra bîxelîsi. Badêcu faydeyê şîma
nê reseno şîma nê reseno insanan nê zi reseno welatê şîma. Eg
hîna bo fam beno ki şîma nê xebatkari hol i nê zi insani hol i.

3-A Goreyê nuşteyî cewabê persanê cêrînan binusên

1-Ina hikaye dî çitayî ra behs beno?

2-Ina hikaye dî kamci şexîsî estî?

3-Ina hikaye ça dî viyerena?

4-Şîma qey ma hikaye eşkenî kamci sernuşte binusî?

3-B Pê kelimeyanê cêrînan cumle virazên

kurseyî / kerrayan / binê / ra / yo / veceno / şuşe / u / wırdiyesêk

perseno / wendekaran / profesor / dor / yona / ra

çita / ma / kerrayî / dî / heyatê / yî / gırdî

qedineno / sınıf / xu / veciyeno / u / ra / qala / profesor

bıfıkırıyên / ra / ver / hol / rakotışî / emşo

3-C Pê kelimeyanê cêrînan hikayeyêk binusên

wext

xebat

embaz

kay

beraday

wendış

her roc

kuçe

spor

ders

4

Nuşteyê cêrini biwanên

DAYA HERR U BIRAYÎ MEWSİMÎ

Daya herr keyeyê xu di tikoteyna cuyena. Teynayı ay rê zaf giran yena u may ra zaf bena tal. Rocêk wirzena şına meymantiya asimanî. Berê asimanî kuwena. Oniyena zerre ra yo hala hala yena. Ber abeno, asiman herr geno zerre. Herr persena:

- Ina çi hala hala ya?

Asiman vano:

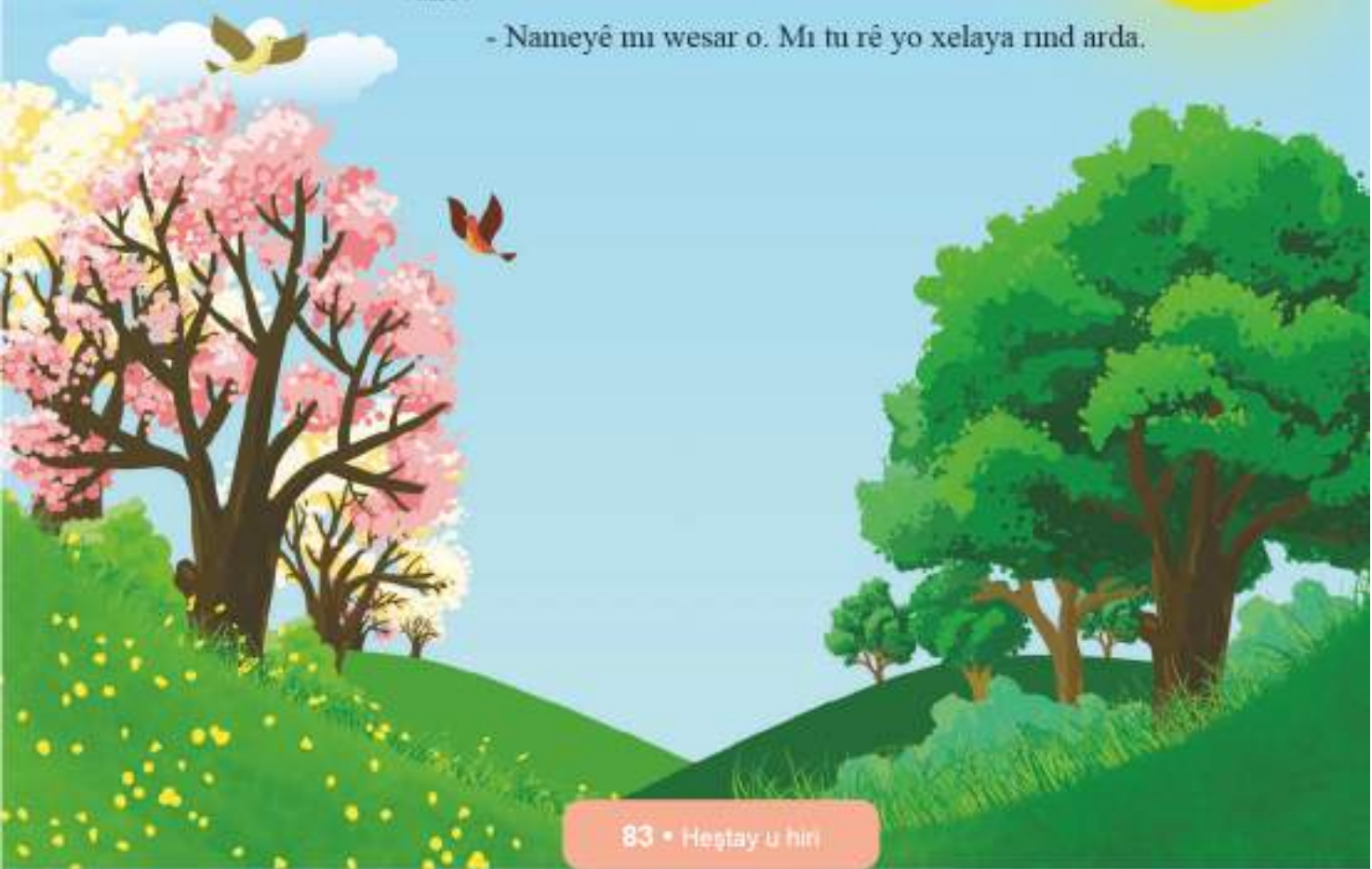
- Ma seker, hala halaya mewsiman a. Mewsimî çar birayî mûşeqet î. Timotim dani piyer u yobinan dır pi nêkenî.

Herr vana:

- Inan mî rê bîşiraw! Ez tikoteyna ya. Tiya ra pey wa keyeyê mî di bîmanî!

Asiman zi ino teklîf qebul keno. Inay ser ra daya herr ageyrena keyeyê xu u rayirê mewsiman pawena. Vercî birayo qic yeno. Ino birayo zaf rind u weş daya herr ra vano:

- Nameyê mî wesar o. Mî tu rê yo xelaya rind arda.

Wesar heqbeyê xu akeno. Heqbeyê cı ra gılı zildayeyi, vıl u guli rengini, mirçiki vengzengili veciyeni.

Mudeyêk ra pey bırayê dıym yeno. Nameyê ey zi amnan o. Amnan, wesari ra vano:

- Bıra ez ameya. Lazım o ti hını wırzi şiyer!

Amnan dıma zi heqbeyê xu ra zê çileg, gilyaz, xox, alinc fekiyan veceno u dano daya herr.

Hiri aşman ra pey bırayê hiriym yeno. Reng u ruçikê mê bırayi zerd o. Ino bıra, daya herr ra vano:

- Ez payiz o. Ez teynayi ra zaf hes keno. Ez ameyo, gereka amnan hını şiyero.

Payiz teyr u tur fetilneno, her ca keno zerik. Her ca ra hesheraw biriyena. Hirina aşman ra pey bırayê çarım veciyeno u yeno. Ino bıra payiz ra tor gıdar o. Lezabez vılan u fêkiyan peritneno u wişk keno. Heqbeyê xu ra awêka sipi veceno. Ina aw şaneno her cayi ra u her ca cemed besteno. Hetêk ra zi qêreno u vano:

- Nameyê mı zimistan o, nameyê mı zimistan o!

Çar bırayi keyeyê daya herr ra zaf hes keni, qet nêwazeni keyeyê ay biterkni. Dani piyer u kuweni têmiyan. Qêri u nali kona inan ser, her ca miyanê toz u dumaxi di maneno. Daya herr hêrs bena u vana:

- Goşdariya mı bikerên! Eg şıma pê dor yeni u keyeyê mı di hiri aşmı vındeni biyerên, eg şıma şer keni meyerên. Ez şıma têdır nêhewênena.

Ina qal ser ra bırayi mewsimi fikiriyeni. Benateyê xu di omış beni u vateyê daya herr qebul keni.

Mewsimi hını o roc ra dıma pê dor beni meymani daya herr u her yo hiri aşmı keyeyê daya herr di maneno.

- bışıraw
- Lazım o
- gereka
- Eg

4-A Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrinan binusên

1-Mewsimi çî ra her wext şer keni?

2-Nameyê çar bîrayan çîta yo?

3- Bîrayo amnan heqbeyê xu ra çîta veceno?

4-Wext zımistan yeno her ca çîta besteno?

5-Çar bîrayî seni omîş beni?

4-B Mastaranê cêrinan goreyê sigayan biancîn u pê inî raweyan cumle binusên

Xebitîyayîş	(Pê sigayê şerti biancîn)
Persayîş	(Pê sigayê emirî biancîn)
Şîrawitîş	(Pê sigayê waştîşî biancîn)
Pawitîş	(Pê sigayê şerti biancîn)
Vatîş	(Pê sigayê lazîmî biancîn)
Şîyayîş	(Pê sigayê emirî biancîn)
Mendîş	(Pê sigayê şerti biancîn)
Qêrayîş	(Pê sigayê waştîşî biancîn)

Xebitîyayîş: Eg tî şan ra şan ders bixebitî, tî muwefeq beni.

TEQWİM

Fotograf-1

Fotograf-4

TEMMUZ

02

Dışeme

Zımustan

Kanuno verin
Kanuno peyin
Sibat

Wesar

Edar
Nisan
Gulan

Amnan

Heziran
Temuz
Tebax

Payız

Keşkelon
Tışrino verin
Tışrino peyin

Şeme / Kr / Dışeme / Şeşeme / Çarşeme / Pancşeme / Yene

TESERUF

Çır bı çır helbet beno pır.
(Vateyê Verinan)

Uniteya 6.

Trafik u Seyahet

1

Bıwanên u qısey bikerên

Verni

Peyni

Bın

Zerre

Ser

Benate

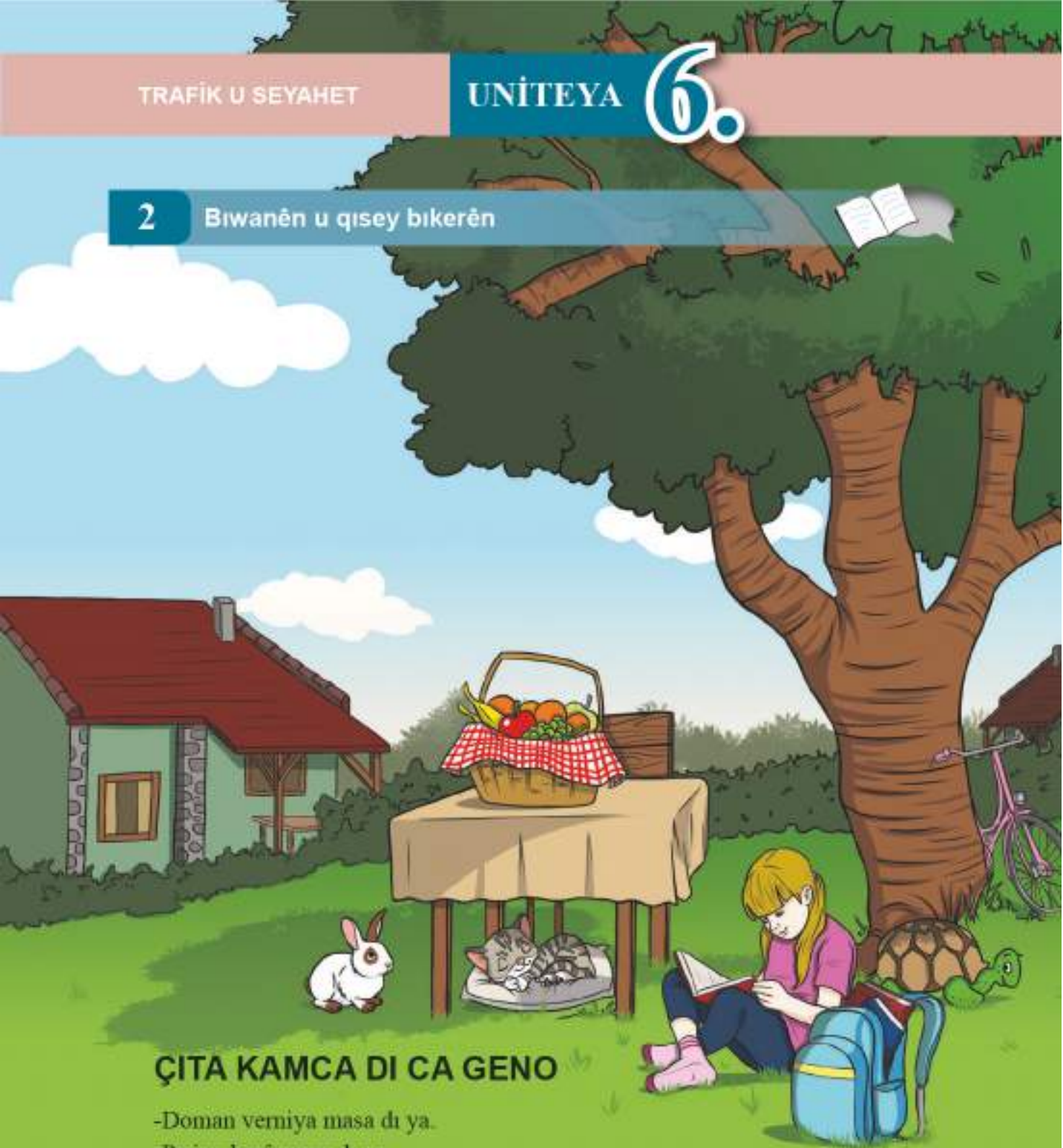
Kışta raşt

Kışta çep

2 Biwanên u qisey bikerên

ÇITA KAMCA DI CA GENO

- Doman verniya masa dı ya.
- Pising binê masa dı ya.
- Selika fêkiyan serê masa dı ya.
- Kesa kışta raşt a masa dı ya.
- Arweş kışta çep a masa dı yo.
- Kurse peyniya masa dı yo.
- Kitabi zerreyê çente dı yi.
- Pising benateyê arweşi u kesa dı ya.

2-A Goreyê nuşteyi çita kamca dı ca geno

1-Masa	doman dı ya.
2-Arweş	pising dı yo.
3-Masa	keye dı ya.
4-Kitabi	çente dı yi.
5-Çente	doman dı yo.
6-Pising	masa dı ya.
7-Selika fêkiyan	masa dı ya.
8-Pising	kurse u doman dı ya.
9-Fêkiyi	selik dı yi.
10-Bisiklet	dar dı ya.

2-B Goreyê nuşteyi cayanê çıyan biresnên yobinan

1-Bisiklet	verniya masa dı ya.
2-Kurse	binê masa dı ya.
3-Kıtabi	serê masa dı yo.
4-Pising	kışta raşt a masa dı ya.
5-Selika fêkiyan	kışta çep a masa dı yo.
6-Kesa	peyniya masa dı yo.
7-Fêkiyi	zerreyê çente dı yi.
8-Doman	benateyê arweşi u kesa dı ya.
9-Pising	binê dar dı ya.
10-Arweş	zerreyê selik dı yi

2-C Goreyê resimî pê kelimeyanê cêrinan cumleyan binusên

verni

peyni

kışta çep

kışta raşt

benate

1- Salona sinema **benateyê** parka qıcan u kîtabxane dî ca gena.

2-

3-

4-

5-

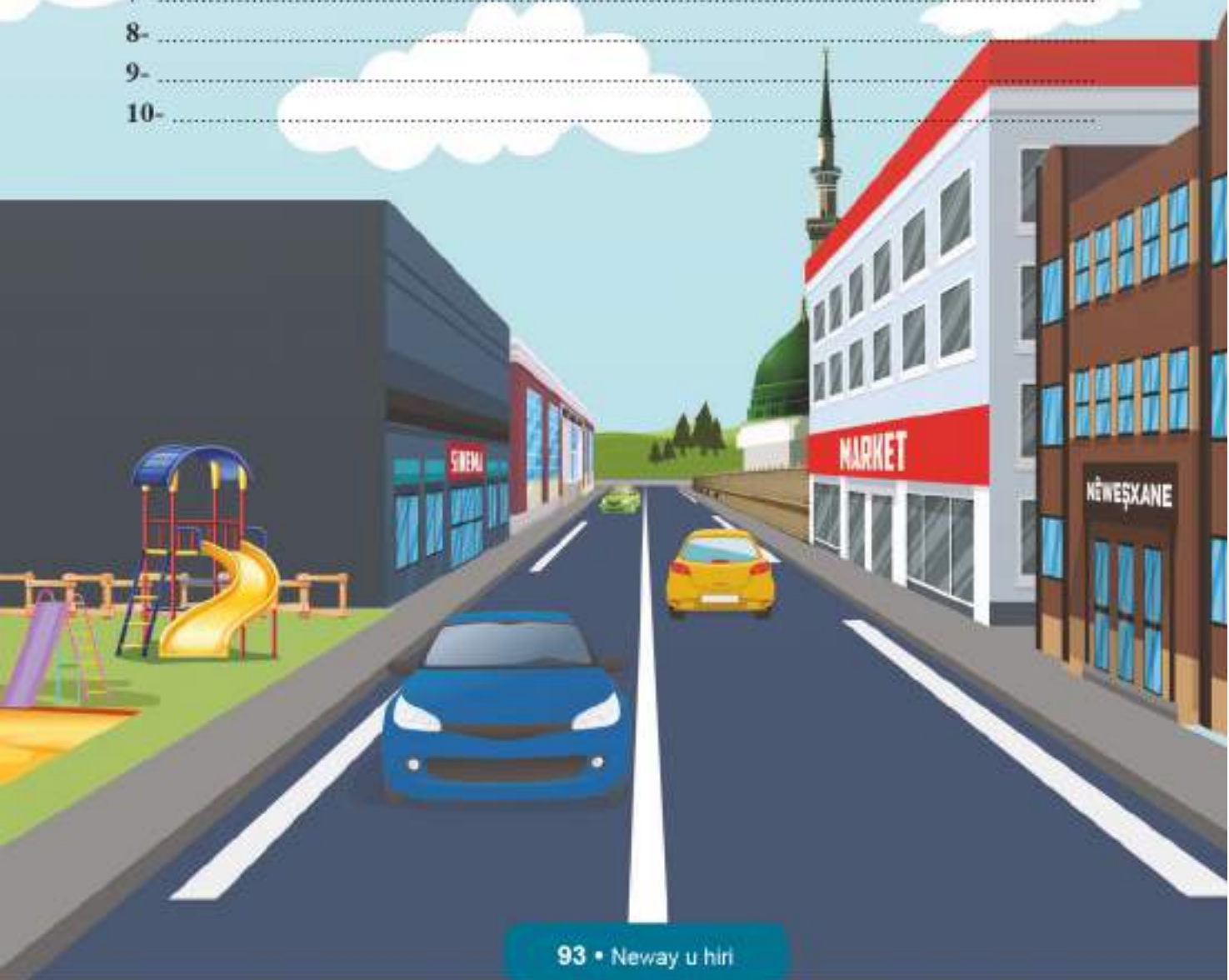
6-

7-

8-

9-

10-

QEZAYA TRAFİKİ

Roco paşeme, hela şani bi. Dadiya Qumriye, verê berê mektebi dî baweyê ay bi. Qumriye seni ki dadiya xu di, hetê ay ser vazda. Dadi, verard şî keynaya xu ra. Qey kaya tiyatro, Qumriye rê kinci lazîmî bi. Qumriye u dadiya cî hetê çarşû ser koti rayir. Keyfê Qumriye ca dî bî. Pê gamanê girdan gam eştên, lezabez şiyên. Tî vatên zê mirçîk fîr dana. Wext ameyî verê peyaviyerî vînderti. Çumê inan lembaya trafîkî dî bî, takotîşê lembaya kesk pawitên.

Nîşka ra pê yo qêrî recîfîyayî. Wesayitî u insani vînderti. Herkesî hetê qêrî ser vazda. Dadiya Qumriye zî aver şî. A zî dadiya xu dûma şî. Mîyanciya rayir dî yo laco des duyey serre ravîste bî. Sare u çumî ey mîyanê gunî dî mendi bî. Herkesî yobinan ra persayên:

-Se biyo?

-Kam o?

-Merd o yan gani yo?

-Wax wax! Şıma vani merdımı ey çın i?

- Şıma geyrayi ambulans?

Qumriye hetêk ra goş nayên mi qalan ser hetêk ra oniyayên laceki ra. Bırın u darba laceki gıran êsena. Zerra Qumriye pê laceki vêşa. Şoforo ki da bı laceki ru, riyê ey ters ver bıbı zê laçık. Pê lerz qeza ra behs kerdên:

-Willê, xetaya mı çın a. Ez zi wayirê qıcan o. Serranê mênê laceki dı yo lacê mı zi esto. Mera mı waştên pê wesayit perudi. Raviyertış heqê mı bı. Ez zaf lez zi nêşiyên. Nışka ra... Se bı, a deqiqa dı bı u şı. İnê laceki gıfla ra xu eşt wesayit ver. Mı ca dı ling na fren ser; labelê a ki bena bı...

O wext, yo mêrik cêr ra ame. Babiye mênê laceki bı. Lez ameyişê ey motên dikanê mêriki uca ra nızd bı. Seni lacê xu miyanê guni dı di, verard şı lacê xu ra. A lehza dı ambulans zi resa bi cayê inan.

Dadiya Qumriye, destê keynaya xu girot u pê qehuriyayış uca ra koti duri. Dadiya Qumriye hını destê keynaya xu veranêdên. Qumriye va:

-Dayê, tu çira destê mi hîna wişkawişk depîsto? Destê mi verad! Meters, ez bê peyaviyer cayêk ra nêşîna wever.

Dadiya ay va:

-Tî hol kena keynaya mi! Teyna ma nê, çendêk qeydeyê trafiki esti gereka tî riayetê hemun bikeri. Hereketanê polisê trafiki rê diqet biker. Keynaya mi, lembayi ki trafik di kuweni ta u şîni hona tî menaya inan zana?

Qumriye va:

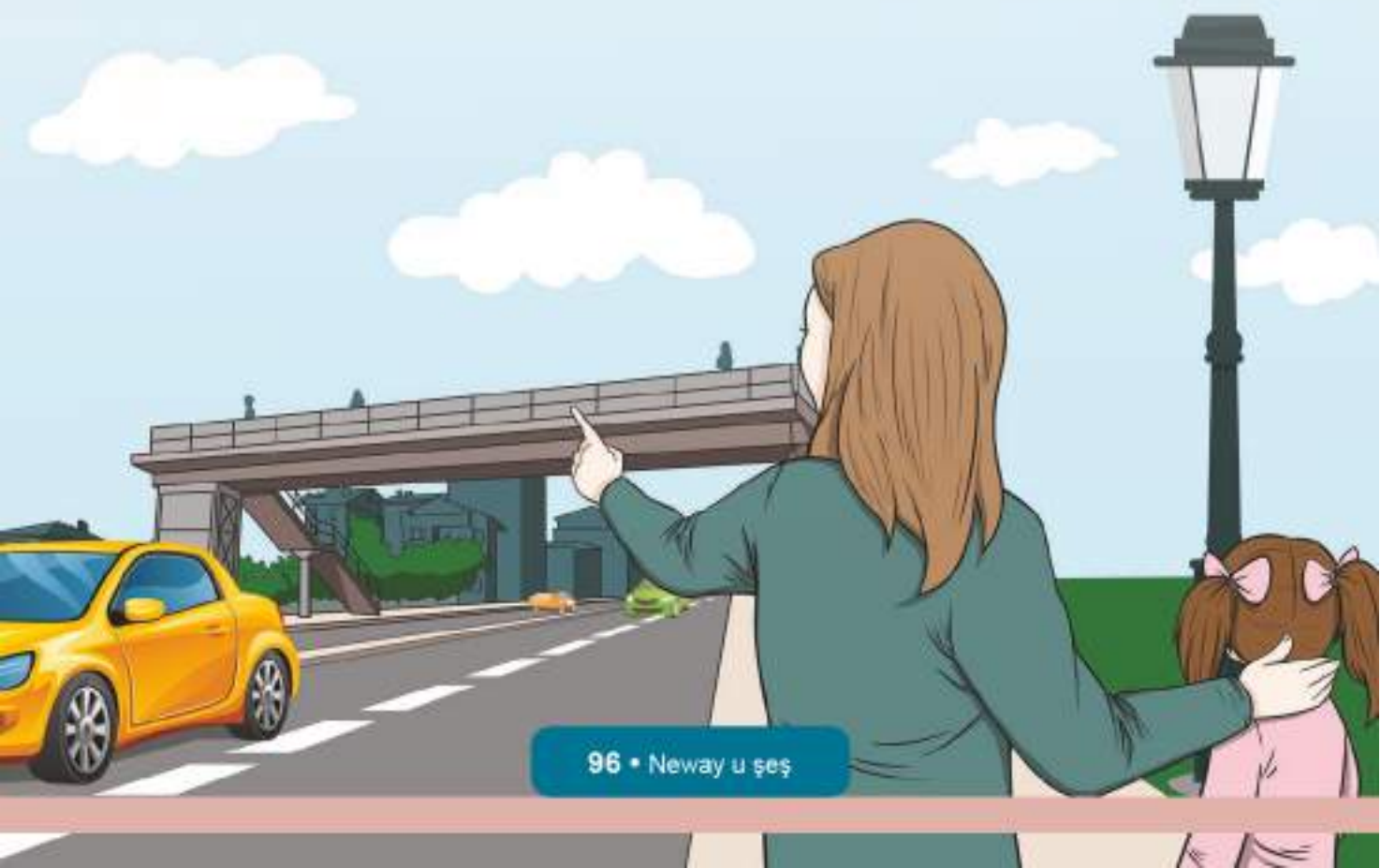
-Ê dayê. Ma mekteb di musayi. Ma may ser resim zî viraşt bî. Ma lembaya sur di vindeni, lembaya zerd di qey viyertişi xu keni hedre, ma lembaya kesk di zî viyereni.

-Aferin, keynaya mi! De mi ra vac, tî hîni çîta zana?

-Gereka ma verni u peyniya wesayitanê vinderteyan ra nêviyeri. Ma timotim peyaviyer ra şiyeri. Lazim o ma bisiklet, rayirê bisiklet di biromi.

Dadi, lew na Qumriye ra u va:

-Zaf hol. Hîna wa, gereka ma timotim diqet biker. Her serr qezayanê trafiki di pê hezaran insan mûreno, pê hezaran insan beno birindar. Qezayi trafiki zafî ra bêdiqeti u goş qeydeyanê trafiki nêkuyayîş ra yenî meydan.

3-A Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrinan binusên

1-Dadiya Qumriye çira şina verê mektebi?

2-Qumriye u dadiya ay çira verê peyaviyer dı vınderti?

3-Qezaya trafiki seni biya?

4-Dadiya Qumriye çı ra destê ay wişkawişk depişena?

5-Qumriye derheqê qeydeyanê trafiki dı çita zana?

3-B Goreyê fıkiranê xu cewabê persanê cêrinan binusên

1-Goreyê şima qezayê trafiki ra dıma pêserameyişê insanan raşt o yan gelet o, çira?

2-Goreyê şima qezaya trafiki dı kami xeta kerda, çira?

3-Eg şima qezayêka hınayin bıdiyên, şima se kerdên?

4-Wext şima şini mekteb u mekteb ra yeni, diqetê kamci qeydeyanê trafiki keni?

3-C Pê kelimeyanê cêrînan cumleyanê neweyan binusên

Lezabez:
 Vîndertîş:
 Peyaviyer:
 Bîrîn:
 Raviyertîş:
 Takotîş:

3-Ç Eg cumleyî cêrîni raştî (R) gëletî (G) binusên

Lembayî trafîkî rengê sur, zerd u qehwe dî yî. (.....)
 Wext lembaya sur takotî bo wesayîtî vîyerênî. (.....)
 Wext lembaya sur takotî bo peyayî vîndênî. (.....)
 Lazîm o merdûm vernî u peynîya wesayîtanê vînderteyan ra nêvîyero. (.....)
 Wext cayêk dî qeza bîbo lazîm o herkes mîdaxele bikero. (.....)

3-D Numreyanê muhîman u resîman bîresnên yobînan

☎ 112
 ☎ 155

☎ 110
 ☎ 156

QEYDEYİ TRAFİK

Peyayi hê geyreni
Wesayiti hê şini
Polisê trafiki va
Ma hê trafik paweni

Wesayiti hê yeni
Mevac ez şino seni
Lembaya kesk ha kot ta
Bioni raşt u çepi

Uca dî serviyer çin o
Bıvıyer ho tu ver do
Lembaya kesk bıpaw
Eg bıvıyer zi çin o

Qeydeyanê trafiki
Biyarê verê çımı
Wa zaf diqet bıkeri
Ramtoğ u peyayi

Serviyerê peyayan
Rayiran u cadeyan
Zaf zaf diqet bıker cı
Meger birin u darbeyan

Rayir u kuçeyan dı
Kaykerdîşi warverd tı
Şu parkan u baxçeyan
Weşaweş kay bıker tı

4

Şima derheqê resimanê cêrînan di çita zani, binusên

Fotograf-5

.....

.....

.....

Fotograf-6

.....

.....

.....

Fotograf-7

.....

.....

.....

Fotograf-8

.....

.....

.....

Fotograf-9

.....

.....

.....

Fotograf-10

.....

.....

.....

BAXÇEYÊ HEYWANAN

Melimê ma mo hefte ma ra va, ma peyniya hefteyi dî şini Baxçeyê Heywanan ê Gaziantebi. Ina xebera weş ra pey ma bî heyecan peyniya hefteyi pawit.

Ma roco şeme sêrsibay ro ra verê mektebi dî kom biyi. Otobusa ma hedre bi. Herkes qoltuğa xu dî nuşt ru, herkesi kemerê xu gire da u otobus hereket kerd. Raywanti ra pey ma resayi baxçeyê heywanan.

Baxçeyê Heywanan ê Gaziantebi, Turkiye dî baxçeyê heywanano tor gird o. Tiya dî astoran ra heta ğezal u peskuvîyan, buman ra heta şewşewikan, maran ra heta timsahan, lu u arweşan ra heta kuzî u pilingan bî hezaran heywan esto. Her cîsnê heywan rê goreyê cûyayîşê ey cayêk vîraziya bî.

Wextê geyrayîşî dî wezîfedari baxçeyê heywanan ma dîr geyrayî. Wezîfederan heywani dayî şînasnayîş u derheqê heywanan dî melumat da ma. Baxçeyê heywanan zaf qelebalîx bî u her cayê welatî ra insani ameyî bî.

Çend embazanê ma xu dîr makinaya fotoğrafi ardi bi, ma pê ma makina fotoğrafi anti. Mî tor zaf heywananê meymun, zurafa, tuti ra hes kerd. Ma heta helê şani baxçe dî geyrayî.

5-A Nameyê heywanan xaçapers di binusên

H	A	C	K	R	I	Ş	D	I	J	E	K
E	L	H	E	C	H	E	C	I	K	Ê	L
Ş	A	O	S	Ç	E	X	U	W	Z	G	E
Z	L	M	A	R	L	P	I	S	Î	N	G
K	M	A	T	Y	I	E	P	Ş	Ğ	A	L
I	V	S	I	J	Ç	S	A	Ê	D	F	E
W	E	E	Y	L	U	K	R	A	N	P	G
E	R	X	U	A	Z	U	W	N	T	Z	N
Ş	G	Ğ	R	Z	A	V	E	Ş	O	A	I
W	C	B	K	E	N	Î	Ş	Ê	R	R	L
E	P	U	L	Ğ	O	G	U	M	M	E	I
Ş	Ê	M	Û	K	E	R	K	I	N	C	P

MAR
KESA
LU
HECHECIK
GEZAL
LEGLEG
ŞÊR
PİSİNG
ŞEWŞEWIK
PESKUVÎ
PİLİNG
MASE
ARWEŞ
HELİ
ZAREC
MEŞNA
DİJE
KERKINC
BUM
HEŞ
VERG

5-B Nameyê heywanan rast binusên

UQNRADER

IPAXPKAX

EIRQNECIL

REMCEOL

EHRUMKŞ

EJDI

HOLİ

**Kam hindê mîsqal holi bikero, mukafatê
ci vineno.**
(Zilzal-7)

Uniteya 7.

Xebata Serbest

HER, KUTIK, PISİNG U DİK

Cayêk beno, cayêk nêbeno. Dewêk dı herê yo miyenki beno. Miyerık heme kar u gureyê xu pê mî heri keno. Serr serr dûma şına, her hîni beno pîr, nêşkeno bar bianco.

Wayirê heri veng dano qıcanê xu u vano:

-Ino her hîni biyo extiyar. Pê kar u gure nêbeno. Ma mî heri bîfetîln, wa şiyero. Serrêna ma xu rê yo herê cıwani geni u pê kar u gureyê xu keni.

Qıcı, babiyê xu ra vani:

-Bawo! Tı seni vani ma hîna keni. Hîna hol beno. Xura zımistan yeno. Ma debara heri zi dani dewarê xu. Ma ca dı fetîlneni wa şiyero.

Wexto ki ê zerre dı benateyê xu dı qısey keni, her zi verê pencera dı vaş weno. Her, vengê inan şıraweno; labelê hema nêzano se kero, qıcı miyenki yeni teber u ey fetîlneni.

Hero pir qerqiliyeno, teqeno, fatisiyeno u xu bî xu vano, “Tu xu rê di inan se kerd. Ino berê zımıstani dî ez kerdo teber.”

Hero extiyar dano ra şino. Xeylêk şino, oniyeno yo kutiki mlê xu eşto xu ver u ho qerqiliyeno. Her baweyê cî vındeno, kutik yeno reseno heri. Her, kutiki ra perseno:

-Bıra! Tu sareyê xu eşto xu ver tî hê se ra şini?

-Bıra! Hal meselaya mı hına wa. Ez qıctiya xu ra nat ina dew dî oniyeno pesê yo keyeyi ra. Mî timotim pesê inan berdên, çerenayên u ardên. Heta inka benateyê mı u keye dî taba çin bî. Çend reyî pesî ver dî venik ez girota. O wext çend hebi pesî biyî vin. Inî pesî seni biyî vin hayiya mı pê çin a. Wext mı pes ardên keye, wayirî omartên u vatên pes temam niyo. Rocêk qıcanê xu ra va: ‘Ino kutik hını biyo pîr, nêşkeno pesê ma bîpawo. Cıawır ameyo ey ver ra pes berdo. Ma hını inê kutiki bîfetılın, wa şiyero. Ma serrêna xu rê yo kutikê cıwani vineni.’ Qıcanê ey zî va temam. Qıcı ey ca dî wırışti we, dest eşt kerrayan, ez verê beri ra fetıl nawo.

Her, kutiki ra vano:

-Ya merdım! La meselaya mı zî zê ê tu wa. Xu zaf meqehırn. Ez vano bê ma bîbî embazê yobinan. Ma şî xu rê yo ca bîvin. Wa wesar biyero, o wext Homa pîl o.

Kutik zî vano:

-Temam bira! Ma hına biker.

Wirdi piya kuweni rayir, binêk ca şını oniyeni yo pisinga mılçot ha inan ra ver şına. Her u kutik şını reseni pising, pising ra vani:

-Se biyo tu? Qey tu hına mlê xu eşto xu ver, tı sera şına?

-Hal meselaya mı hına wa. Wext ez hema leyir biya ma dew ra yo merdımı ez berda keyeyê xu. O wext hol oniyayên mı ra. Şıt u mast dayên mı. Çunki o keye dı zaf merreyi bibi. Merreyan heme zexireyê inan werdên. Axırı mı heme merreyi kışti. Labelê may ra pey wayirê keyeyi hını qıymet nêda mı. Ez serê cılan ra fetilnawa. Ina hew ez şiya merek, labelê ez uca ra zi fetilnawa. Peyni dı mı rê ca nêmend ez zi kota rayir. Ez ax kena, la ez se kerî? Mı bızanê hına bena, mı merreyi nêkıştên. Mı keyeyê inan rê wayirti kerd, la inan mı rê wayirti nêkerd. Inka zi ez nêzana ez ha sera şına.

Kutik, pising ra vano:

-Ma bîşkên ma xu rê rayirêk kerdên a. Xu zaf meqelûm, ma zi zê tu yê. Bê tı zi ma dı embazti biker. Ma şı xu rê yo ca bivin heta zımistan raviyero. Wa wesar biyero, o wext Homa pil o.

Pising vana:

-Şına zi zê mı yê. Temam, ez bena embaza şına.

Hiri heme piya kuweni rayir u şini. Binêk şini vengêk şinaweni. Oniyeni çik ho hetê inan ser yeno. Binêk vîndeni, yo dik pê vazdayiş yeno reseno inan.

Her, diki ra vano:

-Se bî tu? Tî qey hîna hewar kenî, qîyam wîrîştî, se biyo?

Dik binêk bîna xu dano u vano:

-Gelê embazan, la ez hewar nêkerî se bîkêrî? Aya ki ameya mî ser rîyê erdan dî nêameya çoyî ser. Hal u meselaya mî hîna wa. Ez u vist bîrayê xu, ma piya yo keye dî cuyayên. Çî wext yo mîsafîr bîamên, wayîrê keyeyî yo bîrayê ma girotên u berdên. Ma hîmî ê bîrayê xu ra yo xeber nêgirotên. Ma xu bî xu vatên ma ra zî yo tenî benî mîsafîrî het. Wext mîsafîrî wîrîştên u şîyên, ma oniyayên kîncî bîrayê ma hê ê derberan dî raşayeyî. Ma nêzanayên ma çî mesela wa. Mudêyêk hîna vîyert, heta mesela resa mî. Eyro heyîna yo mîsafîr ame. Mî xu bî xu va derê çî wext veng dani mî. Mî hend dî wayîrê keyeyî qîcanê xu ra va: 'Şîyerên dikê ma yê peyîni zî bîyarên. Merdîmêko zaf bî qîymet biyo mîsafîrê ma, ma eyrê sare bînenî.' Wext mî mî qalî şîmawîtî tay mend ez hîşa xu vîn bîkerî. Mî hema newe fam kerd ki bîrayî mî se biyî. A lehza dî Homayî quwet da mî, mî ca dî lîngî xu dardî we, mî fir da u ez dew ra vecîyayo.

Qalanê diki ra pey her sareyê xu keno berz u vano:

-Xu zaf meqehrûn. Tî zi biyî birayê ma. Qederê ma maneno yobinan. Ma zi zê tu yi. Tî merg ra xelîsiyayî bes o. Zımıstan biyo nızd. Lazım o verco ma xu rê cayêk bivin.

Çar heme embazi kuwenî rayir, xeylêk şını, miyanê yo gem dî duyêk vinenî. Hetê duyî ser şını, duyî ra benî nızd, oniyenî dî yo ban ra veciyeno. Resenî kışta banî. Her xu şano verê pencera, kutik veciyeno paşta herî, pising xu tul kena paşta kutikî ser. Dik zi fir dano serê paşta pising u oniyeno zerre ra.

Dik vano:

-Hirî tenî hê zerreyê wadeyî dî verê pîxêrî dî romîşteyî. Tîfingî inan zi hê verê inan dî yi.

Her, diki ra vano:

-Cad bê war. Wa ço tu nêvino.

Dik cad yeno war u vano:

-Înî seydari, wayirê keyeyî niyî. Ma seydaran bîfetîln, wa ban ma rê bımano. Ma aşmanê zımıstani tiya dî raviyam.

Her vano:

-Ez kışta beri dî vındeno. Wa kutik binê merdiwan dî vındero. Wa pising xu bierz daldêyê dar. Dıma zi wa dik şiyero verê pencera u wa cam nequr bıkerö. O wext seydari pê diki hesiyenî u vanî ma diki bıkiş. Wext inan ber akêrd u ameyî teber, ez paskul erzeno ver u wa merdiwanan ra lêr bibî. Kam lêr bî wa kutik ey gaz bıkerö. Eger vaco ez şiyerî dar u xu bıxelîsnî ma hew zi wa pising penc bıkerö. Eger ma biyî serfiraz seydari remenî şını u keye ma rê maneno.

Heme vateyê xu kenî yo. Dik şıno verê pencera u pencera nequr keno. Seydari diki vinenî. Dik cad fir dano u şıno gılê yo dar.

Seydari vanî:

-De bioniyên gureyê Homayî ra. Ma hındêk geyrayî taba ma dest nêkot, inka zi seyd ameyo ma ver. Adirê ma zi ho wekerde yo, ma cad diki bıkiş u bıwer.

Seydari tîfinganê xu genî u têdıma xu erzenî teber. Kam ber ra yeno teber, her paskul dano peru. Kam paskul weno tîfingê ey dest ra pereno, o zi lêr beno u şıno kuweno binê merdiwan. Uca dî zi kutik gaz dano peru. Uca ra remenî, vanî ma şî dar u xu bıxelîsn, labelê ma rey zi pising penc erzena inan. Oniyenî xelasa inan çin a, remenî u şını.

Dik gilê dar ra veng dano, vano heme remayi şiyî, ço nêmento. Ma eşkeni şî zerre.

Kutik vano:

-Cayêko zaf hol o. Lazım o ma wayirtiya keyeyi biker.

Dik vano:

-Vateyê şıma zaf weş o. Feqet lazım o ma gureyê xu bar biker.

Her vano:

-Kam eşkeno se bikero, wa vaco.

Dik vano:

- Mı dew dı malati kerdên. Bê malati çik mı dest ra niyeno.

Pising vana:

-Gureyê zerreyê keyeyi bîdên mı. Mı verco zi mo gure kerdên.

Kutik vano:

-Pawîtiş gureyê mı wo. Ez zi şıma paweno.

Her vano:

-Şıma mı rê taba nêverda. Teyna rayberti mend. Ez zi şıma rê rayberti keno.

Inay ra pey xu rê gele peyda keni. Werê xu virazeni, pizeyê xu dekeni. Zerreyê keyeyê germîni dı bêderd u bêbela cuyeni.

2 Kaya Çal

Ina kay pê dî tenan kay bena. Erd dî her kışt dî panc çali têhet dî keniyeni, çala pancin binêna gird vîraziyena. Çar çalanê verinan ra her yo pê panc kerrayan debena. Her het dî çala gird veng manena, ina çal embar a.

Kaykero verin çala xu ra kerrayan geno u her çala ki a çal ra dûma yena, yo bî yo kerra dekeno u yo kerra zi erzeno embarê xu. Kerrayi ey kamca dî bîqedî eg a çal dî kerrayi bibi, inan geno u kay rê dewam keno.

Kayker wext kerrayan dekeno çalan, kerrayan dekeno çalanê kaykerê bini; labelê kerra nêerzeno embarê ey.

Kayker wext kay keno çala ki kerra dekerd, eg a çal dî kerrayi nêmani, ina dor kaykero bin kay keno. Kaykero bin zi bî eyî qeyde, kerrayan geno dekeno çalan u embarê xu. Wext heme çalan dî kerrayi qediyayi u embar dî biyi pêser, o wext kerrayi newe ra debeni çalan.

Hetê kami dî kerrayi çal kêmbîmani u çend çalan dî panc kerrayi çin bî, a çal qefiliyena u pê çik serê çal yeno girotiş, hîni kerra a çal nêbena.

Kay pê çalanê akêrdeyan dewam kena u kaykeri heyîna çalan ra kerrayan geni u dewam keni. Heta yo het dî heme çali biyeri qefilnayiş kay dewam kena.

3 Vateyê Verinan

Edar edilneno, Nisan nasalneno, Gulan xemilneno.
 Bırayê weri timotim hêrsbiyayi yo.
 Eg dar bi pil hini çot nêbena.
 Eg merdım bıkuwero govend gereka bireqisiyo.
 Gureyê yo hel, serevdeyê yo serr.
 Heta liye kel nêdo qedrê kundêz niyeno zanayış.
 Kutiko gıdar nêverdeno kutiko feqir biyero lax ser.
 Mekuwer pê beri, tı beni xeberi.
 Merdım gışta xu qulan ra nêçarno mar zi nêceneno pede.
 Nê sir bıku nê zi wa buy bıdo.
 Peyniya tengi tım hirayi ya.
 Pirê memır wesar yeno, kalo memır pıncar veciyeno.
 Pıyanz çıqas fırk bo hındêk sare geno.
 Tele ra weli, weli ra tele kuweno.
 Yo dadi eşkena des qıcan weyeker, des qıcı nêşkeni yo dadi weyekeri.

4

Dêki

- ☐ Çikê mî esto, tu wa besto.
- ☐ Leteyê nani, peyê bani.
- ☐ Beya poti qutiya giroti.
- ☐ Qayışê mî yo qerbelek o, binê erd dî felek o.
- ☐ Çikê mî esta, şew xebitîyena roc qeldiyena.
- ☐ Dî bırayî mî esti, eg yo ronîşo o bin wırzeno.
- ☐ Çikê mî esta, ez şîna a zî şîna, ez vîndena a zî vîndena.
- ☐ Çikê mî esto şîno geyreno, yeno keye dî fek akerde maneno.
- ☐ Mî şan bîzî xu kerdi gew, sêrsîbay wîrîştî gew vengûvarî a.
- ☐ Mereka mî ha pîrî simer, adîr kot cî, simer vêşa, merek nêvêşa.

5 Kaya Omaran

Yo, dı, dıma hiri
Şını keyê miri
Nişeni herê suri
Vazdani zê tiri

Hiri, çar, mı va panc
Qaqıbnena zarenc
Şu zebeşan bısenc
Timotım esta renc

Şeş, hot, serr biya heşt
Nata weta xû eşt
Vêşanan kerd de teşt
Aşiki ma şî geşt

Dı, hiri, vacên çar
Gılê gozêr dı mar
Goza xij kenî war
Ma piya biker bar

Çar, panc, biomar şeş
Tu r' xela erdo weş
Fekê xu meker beş
Nano tu dıma heş

Hot, heşt, hını bı new
Dewican pes kerd gew
Roc dıma bena şew
Nêweşan gena tew

Panc, şeş, roci bi hot
Dadiya mı nan pot
Tuto qic dar ra kot
Kesi nêvet qet sot

Heşt, new, peyni d' vac des
Omartış hını bes
Wa biyero herkes
Kes nêmano bêkes

6

Lezvateyi

Ez qij tı qij
Serê Eli dı
Biya qij qij

Ga manga
Golık za
Pışkıl teqa
Weş a nêweş a
Weş a nêweş a

Eli Weli
Bezrê teli
Telê vêşa
Eli kışiya

Lo lo palıngo gulşengo
Kerga xalan kuzan berda
Pê gıl koyana teyna werda
Nê aste nê poste
Bara şıma şıt şeker
Bara ma kul keder

Hot çikon dı çik çin o
Mar dı mıjı çin o
Kerg dı ciji çin o
Gol dı qapax çin o
Sol dı bezre çin o
Dik dı hak çin o
Asiman dı estun çin a
Qatır dı kura çin a

7 Viraştışê Fîrfîrk

1-Ma verco qey fîrfîrk kağıt, kinc ya zi naylonêk geni.

2-Ma melzemeyê xu zê resimê corini îşaret kenî, kıştan ra qat kenî u hetê cêri ra bînenî.

3-Dîma ma 2 çuwayan zê resimê corini bestenî yobinan a.

4- Ma cuwapey melzemeyê xu çuwayan a gire dani.

5-Badina ma zê resimê corini la bestenî fîrfîrk a.

Resim-9

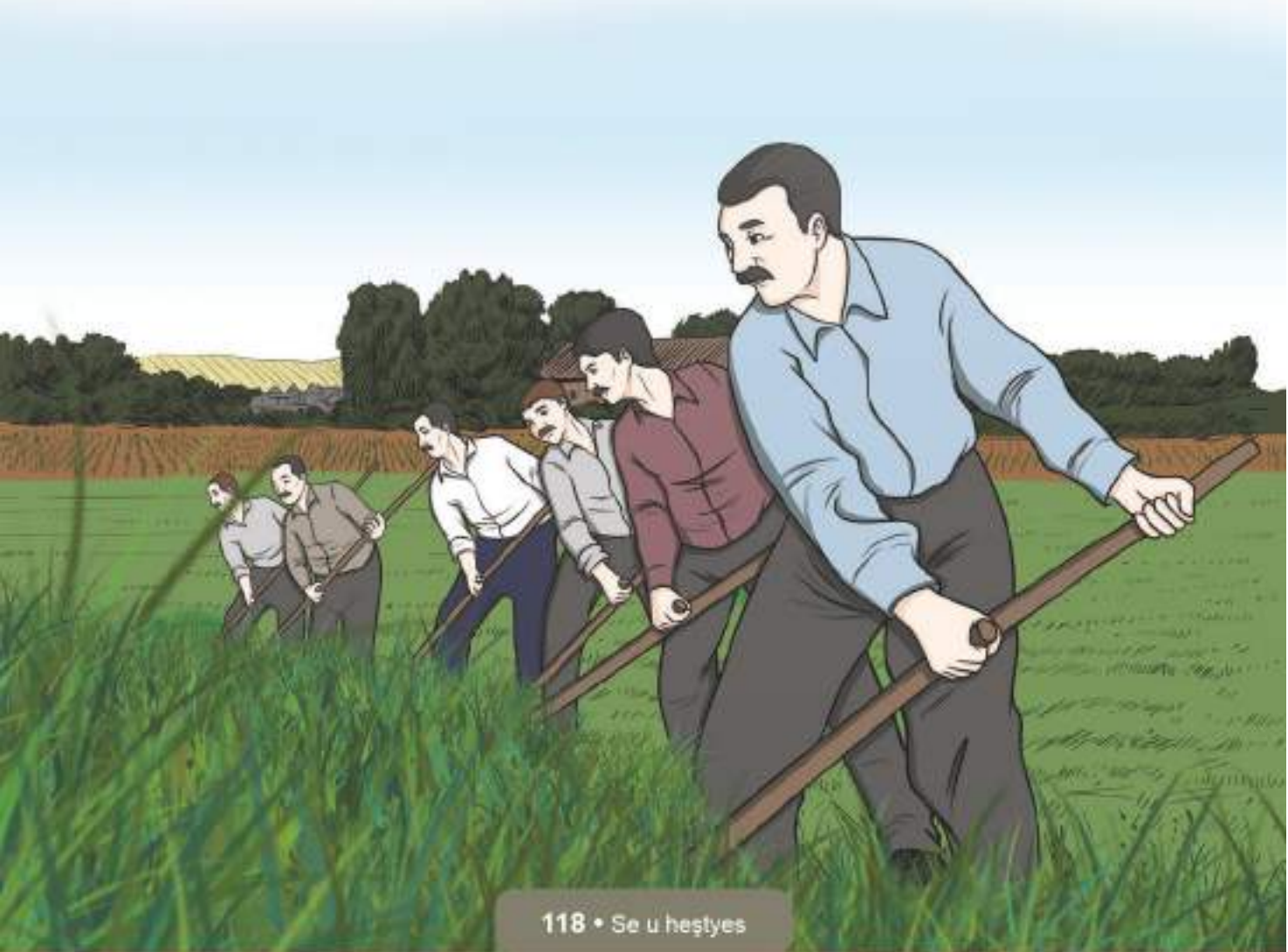
6-Fîrfîrka ma hedre ya. Inka zi fîrfîrka ma asiman dî fîr dana.

8 Zebanî

Xala Gul, ciniyêka hotay serre ya. Mêrdeyê ay çend serri veri merd bî. Xala Gul, nêbibî wayirê lacan. Keynaya ay zi zewiciyayî bî. Xala Gul, keyeyê xu dî teyna cuyayên. Mangayî pawitên; pê şît, mast, run, tontr, penirê inan idareyê xu kerdên. Wefatê mêrdeyê cî ra pey dewican kar u gureyê Xala Gul kerdên.

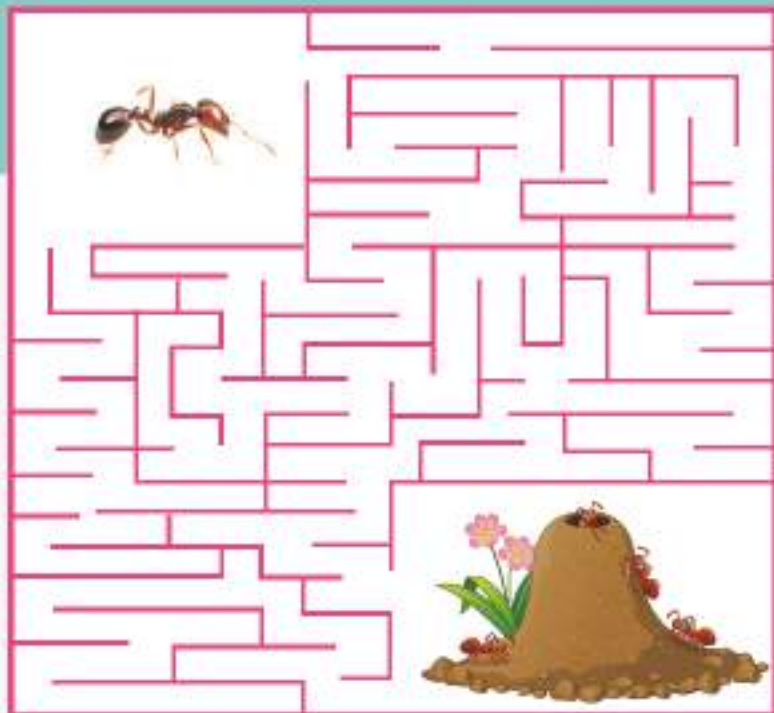
Hîni wextê çinayîşê vaşan bî. Hêrdîşîpiyanê dew ra Hecî Ehmedî veng da dewican va, 'Gelê bîrayan, wextê çinayîşê vaşan o. Ma herkes şîni mergana xu çînenî. Labelê vaşê Xala Gul nêçiyayî mend. Wa sîba her keye ra yo ten biyero pêser, ma benî zebanîyê Xala Gul u şîni vaşê ay çînenî.'

Sîbayerco her keye ra yo ten şî hêga u vaşê Xala Gul çîna. Xala Gul zaf bî şa u dewican rê dua kerd.

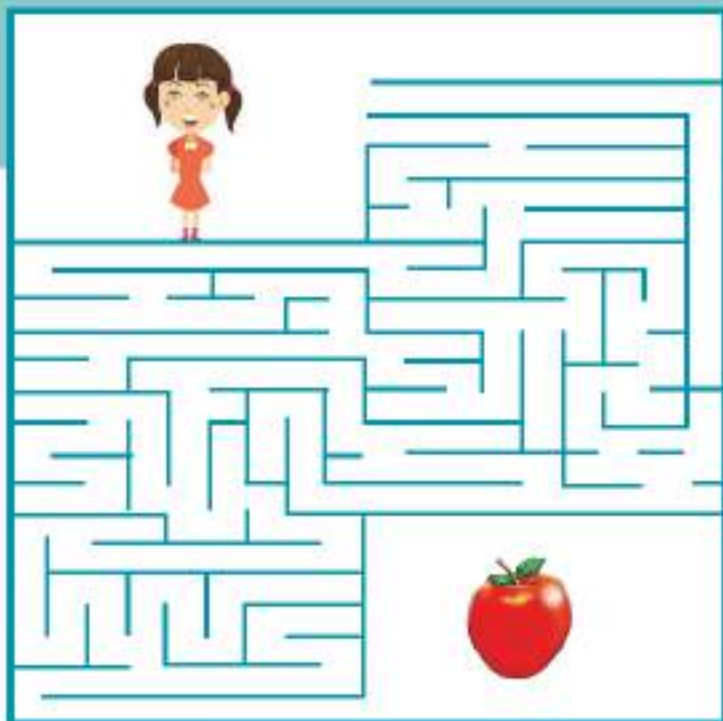

9 Rayiro Raşt Brvinên

Morcelî kamci
rayir teqîb
bîkero,
reseno keyeyê
xû.

Resim-10

Keyna kamci
rayir teqîb bîker
resena sa.

10 Xaçapers

XAÇAPERS

milem 1	uysed 2	tukık 3	genimen 4	mismew 5
eğle 6	mistanız 7	insan 8	rus melbaya 9	revseyir 10
pa 11	kirpi 12	zawar 13	laxeynak 14	yaw 15
apyız 16	nuç 17	dandın 18	rezr 19	xotrot 20
reytic 21	ezim 22	coretve 23	takıb 24	lemeq 25

- 1-Kam mekteb dı ders dano.
- 2-Yo serr dı çend aşmı estı.
- 3-Kamci heywan laweno.
- 4-Arayı dı weriyeno.
- 5-Yo serr dı çar hebi estı.
- 6-Hêga dı çiniyeno.
- 7-Ino mewsim dı vor varena.
- 8-Yo aşma wesari.
- 9-Ina lembe dı wesayiti vındeni.
- 10- Cayêko tede peyaviyer çin bo ez esta.
- 11-Bırayê babiyê ma.
- 12-Babiyê dadiya ma.
- 13-Lacê waya ma.

- 14-Keynaya xala ma.
- 15- Keynaya dadiya ma ya.
- 16-Mektebi kamci mewsim dı abeni.
- 17-Ma pê ma wasla vineni.
- 18-Ma pê ma wasla nan caweni.
- 19-Ina wasla guniya ma pak kena.
- 20-Nêweşan muayene keno.
- 21-Cıt keno u hêga rameno.
- 22-Çar hetan ra yo het o.
- 23-Roc mo het ra veciyeno.
- 24-Mekteb dı her roc waniyeno.
- 25-Ma pê nuşte museni.

FERHENG

A

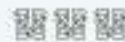
Adır: Ateş
Ageyrayış: Dönmek
Akerdiş: Açmak
Alawıtış: Yoğurtmak
Alınc: Erik
Amnan: Yaz
Antış: Çekmek
Arayı: Kahvaltı
Ardınkerdiş: Yardım etmek
Ardış: Getirmek
Ardi: Un
Arêdayış: Toplamak
Argud: Yonca
Arısıyayış: Dinlenmek
Ari: Değirmen
Arweş: Tavşan
Astore: Yıldız
Astor: At
Aşm: Ay
Aver: İleri
Aw: Su
Axırı: Sonunda

B

Babkal: Ata
Badina: Sonra
Ban: Ev
Bar: Yük
Bawermend: İnanan
Bediliyayış: Değişmek
Behrê Ege: Ege Denizi
Behro Sıpi: Akdeniz
Behro Siya: Karadeniz
Behskerdiş: Bahsetmek

Benate: Ara
Ber: Kapı
Berdiş: Götmek
Bermayış: Ağlamak
Berme: Ağlama
Berz: Yüksek
Bes: Yeter
Bestış: Bağlamak
Bêy: Ayva
Bımbarekkerdiş: Kutlamak
Bın: Alt
Bmêna: Biraz daha
Bınviyer: Altgeçit
Bıra: Erkek kardeş
Bırın: Yara
Bırindar: Yaralı
Bıriyayış: Kesilmek
Bımayış: Kesmek
Biz: Keçi
Boyaxkerdiş: Boyamak
Bum: Baykuş
Buy: Koku
Buydayış: Kokmak

C

Ca: Yer
Caardiş: Yerine getirmek
Cagırotış: Yer almak
Cawıtış: Çiğnemek
Cemed: Buz
Cemedbestış: Buz tutmak
Cew: Arpa
Cêr: Aşağı
Cıgeyrayış: Araştırmak
Cıl: Elbise
Cınıştış: Binmek
Cısn: Çeşit

Cıtkerdiş: Çift sürmek
Cıtyer: Çiftçi
Cıwan: Genç
Ciran: Komşu
Ciya: Ayrı
Cor: Yukarı
Cuapê: Sonra
Cuyayış: Yaşamak

Ç

Çal: Çukur
Çamayış: Gezdirmek
Çend: Bazı, birkaç
Çep: Sol
Çerenayış: Otlatmak
Çım: Göz
Çıqas: Ne kadar
Çirê: Hiçbir zaman
Çıta: Ne
Çınayış: Biçmek
Çonqal: Baston
Çot: Eğri

D

Dalde: Gölge
Damari: Üvey anne
Dar: Ağaç
Darnequr: Ağaçkakan
Daru: İlaç
Dayış: Vermek
Debar: Geçim
Debiyayış: Dolmak
Decenayış: Dikmek
Dedkeyna: Amcakızı
Dehkera: Konu
Dekerdiş: Doldurmak
Delal: Değerli

Depıştış: Tutmak
Derber: Etraf, civar
Derê: Hele
Derenca: Merdiven
Derg: Uzun
Derheq: Hakkında
Dest: El
Destakerde: Eli açık
Dêstır: Anında
Destpêkerdiş: Başlamak
Dew: Köy
Dewar: Büyükbaş hayvan
Deza: Amcaoğlu
Dezge: Tezgah
Dije: Kirpi
Dikan: Dükkan
Dımdan: Diş
Dıştar: Nezle
Dik: Horoz
Diyari: Ziyaret
Doman: Çocuk
Dor: Sefer
Dormale: Çevre
Doruver: Çevre
Du: Duman
Dur: Uzak
Dusiyayış: Yapışmak

E

Ecızkerdiş: Rahatsız etmek
Edar: Mart
Edelnayış: Bekletmek
Embar: Depo
Embaz: Arkadaş
Embazti: Arkadaşlık
Emırber: Güngörmüş
Emkeyna: Halakızı
Emserr: Bu yıl

Emza: Halaoğlu
Engemin: Bal
Erd: Yer
Ereykotış: Geç kalmak
Esteritış: Silmek
Eyro: Bugün

Ê

Êrdiş: Sakal
Êsayış: Görmek

F

Famkerdiş: Anlamak
Fatisiyayış: Boğulmak
Fek: Ağız
Fekbazi: Gevezelik
Fekveradayış: Vazgeçmek
Felituyayış: Kurtulmak
Fêki: Meyve
Fıkırıyayış: Düşünmek
Fırfırık: Uçurtma
Fırınğı: Domates
Fırk: Seyrek
Fırdayış: Uçmak

G

Gaz: Isırık
Gazkerdiş: Isırmak
Gem: Ormanlık alan
Germ: Sıcak
Geşt: Dilenme
Gew: Ağıl
Geyrayış: Gezmek
Gilyeş: Dağ eteği
Gıran: Ağır
Gırd: Büyük
Gırênayış: Kaynatmak

Gırdayış: Bağlamak
Gırotış: Almak
Gırze: Bağ
Gilyaz: Kiraz
Goşernayış: Dinlemek
Goştarikerdiş: Dinlemek
Govend: Halay
Gozêr: Ceviz ağacı
Guler: Yuvarlak
Guni: Kan
Gure: İş

Ğ

Ğafla: Ani
Ğele: Buğday
Ğelet: Yanlış
Ğeyret: Çaba
Ğezal: Ceylan
Ğıdar: Azgın
Ğıyal: Hayal

H

Hak: Yumurta
Hayi: Haber
Heb: Tane
Hehecık: Ebabil kuşu
Hedrekerdiş: Hazırlamak
Hel: An
Helı: Kartal
Heme: Hepsi
Henar: Nar
Heqbe: Heybe
Her: Eşek
Herdiyayış: Kışmek
Hermuş: Köstebek

Herr: Toprak
Hesheraw: Ses seda
Hesır: Gözyaşı
Hesiyayış: Uyanmak
Heskerdiş: Sevmek
Heş: Ayı
Het: Yön
Hewênayış: Ağrlamak
Hewiliyayış: Yer deęiřtirmek
Heyna: Yeniden
Hêdi hêdi: Yavaş yavaş
Hêga: Tarla
Hêrsbiyayış: Kızmak
Hına: Böyle
Hindêk: Bu kadar
Hini: Artık
Hira: Geniş
Hiş: Bilinç
Hivi: Umut
Holi: İyilik
Holikerdiş: İyilik yapmak
Hon: Uyku
Hor: Bulut

I

Inka: Şimdi

İ

İmtihan: Sınav
İnan: Bunlar
İşaretkerdiş: İşaretlemek

K

Kam: Kim
Kanuno Peyin: Ocak
Kanuno Verin: Aralık

Kar: İş
Kay: Oyun
Kayker: Oyuncu
Kaykerdiş: Oynamak
Kendal: Uçurum
Kendiş: Kazmak
Kerkınc: Yengeç
Kerra: Taş
Kesa: Kaplumbaęa
Kesk: Yeşil
Keşkelon: Eylül
Keye: Ev, aile
Keyfırotiş: Neşelenmek
Kêm: Eksik
Kınc: Elbise
Kışt: Yön
Kışta çep: Sol taraf
Kışta rařt: Sağ taraf
Kıştdayış: Kenara koymak
Kıştış: Öldürmek
Ko: Daę
Kombiyayış: Toplanmak
Kuçe: Sokak
Kundêz: Kepçe
Kurm: Huy
Kuzı: Sansar

L

Lac: Oęul
Laçık: Tülbent
Lap: Avuç
Lax: Leş
Leckerdiş: Kavga etmek
Legleg: Leylek
Lehif: Yorgan
Lehza: An
Lerz: Titreme
Leş: Beden

Lete: Parça
Lew: Dudak
Lewe: Kenar
Leye: Kazan
Leyir: Yavru
Lezabez: Çabucak
Lezkerdiş: Acele etmek
Lêl: Bulanık
Lêrbıyayış: Yuvarlanmak
Lêrkerdiş: Yuvarlamak
Lêş: Kır
Lêşin: Kirli
Lıng: Ayak
Loqla: Bağırsak
Lu: Tilki

M

Mala: İman
Manga: İnek
Mar: Yılan
Mast: Yoğurt
Mehla: Mahalle
Melım: Öğretmen
Melumat: Bilgi
Melumatdayış: Bilgi vermek
Mendış: Kalmak
Merdım: Adam
Merdımatı: Akrabalık
Merdiş: Ölmek
Merek: Samanlık
Merg: Çayırılık
Merg: Ölüm
Merre: Fare
Mesul: Sorumlu
Meyman: Misafir
Meymanti: Misafirlik
Mêrde: Koca
Mêrk: Adam

Mêşna: Koyun
Mıl: Boyun
Mıntıqa: Bölge
Mıqatbiyayış: Korumak, sahip çıkmak
Mırad: Dilek
Mırdamırd: Doya doya
Mışag: İşçi
Mışequeti: Yaramazlık
Mışequetikerdiş: Yaramazlık yapmak
Mihwer: Eksen
Mir: Hamur
Mirçık: Kuş
Mıyan: Ara
Mıyanci: Orta
Mocnayış: Göstermek
Morcele: Karınca
Motış: Göstermek
Mude: Süre
Munaqeşe: Tartışma
Musayış: Öğrenmek
Musnayış: Öğretmek

N

Nali: İnceleme
Nan: Ekmek
Nanpoc: Fırıncı
Nasalnayış: Sızmak
Nengu: Tırnak
Neqışnayış: Süslemek
Nequr: Gaga
Nequrkerdiş: Gagalamak
Nerm: Yumuşak
Newe: Yeni
Nexşin: Süslü
Nêweş: Hasta
Nêweşxane: Hastahane
Nişka: Ani
Nızd: Yakın

Nızdi: Yakınlık
Nimkure: Yarı küre
Nuştış: Yazmak

O

Omar: Sayı
Omartış: Saymak
Omışbiyayış: Anlaşmak
Oniyayış: Bakmak

P

Pak: Temiz
Pakdepiştış: Temiz tutmak
Pakğırotış: Temiz tutmak
Paki: Temizlik
Pakker: Silgi
Paryez: Diyet
Paskul: Tekme
Paştdayış: Desteklemek
Patos: Patoz
Pawıtış: Beklemek, korumak
Payiz: Sonbahar
Pedecenayış: Sokmak
Pel: Yaprak
Penc: Pençe
Penckerdiş: Tırmalamak
Perayış: Fırlamak
Pers: Soru
Persayış: Sormak
Perunayış: Sırtlamak
Pes: Küçükbaş hayvan
Peskuvi: Dağ keçisi
Peşmırıyayış: Tebessüm etmek
Pey: Sonra
Peyaviyer: Yaya geçidi
Peydakerdiş: Temin etmek
Peyni: Arka, son

Pêlek: Torba
Pêrodayış: Kavga etmek
Pêserameyış: Toplanmak
Pêserardiş: Bir araya getirmek
Pêya: Yaya
Piling: Kaplan
Pırrbiyayış: Dolmak
Pısing: Kedi
Pıxeri: Şömine
Pikerdiş: Anlaşmak
Pıl: Büyük
Pir: Yaşlı
Pırık: Dede
Piya: Birlikte
Priyanz: Soğan
Priyeş: Taraf
Pize: Karın
Pizedekerdış: Karın doyurmak
Por: Saç
Potış: Pişirmek
Puç: Çürük
Purn: Fırın

Q

Qal: Söz
Qam: Boy
Qas: Kadar
Qaşul: Kabuk
Qaşuliyayış: Kabuk atmak
Qayış: Kemer
Qedinayış: Bitirmek
Qediyayış: Bitmek
Qefiliyayış: Yorulmak
Qefilnayış: Kapatmak
Qehuriyayış: Üzülme
Qeldiyayış: Devrilmek
Qerardayış: Karar vermek
Qerbelek: Alacalı

Qerqiliyayış: Kıpırdanmak
 Qesnayış: Kesmek, kırmak
 Qey: İçin
 Qeydkerdiş: Kaydetmek
 Qezençkerdiş: Kazanmak
 Qêrayış: Bağınmak
 Qêri: Çığlık
 Qıc: Küçük
 Qıckek: Küçük
 Qırık: Boğaz
 Qırıncele: Kurbağa
 Qom: Eş dost, akraba
 Quti: Sandık

R

Radayış: Yola çıkmak
 Rakerdiş: Sermek
 Rakotış: Yatmak
 Ramutış: Sürmek
 Ramutoğ: Sürücü
 Ramocnayış: Göstermek
 Ramotış: Göstermek
 Raşaye: Saçılmış
 Raşt: Sağ, doğru
 Raştameyış: Rastlamak
 Raşte: Düzlük alan
 Ravıtiş: Sermek
 Raviyertiş: Geçmek
 Rayır: Yol
 Raywan: Yolcu
 Raywanti: Yolculuk
 Recıfıyayış: Titremek
 Rencan: Yorgun
 Rencani: Yorgunluk
 Reqısiyayış: Dans etmek
 Resayış: Ulaşmak
 Rey: Kez
 Reyna: Yine

Rêz: Sıra
 Rık: İnat
 Rıkdar: İnatçı
 Rınd: Güzel
 Rındi: Güzellik
 Rıpel: Sayfa
 Rız: Pirinç
 Riyê erd: Yeryüzü
 Roc bı roc: Günden güne
 Roc: Gün
 Rocawan: Batı
 Rocawanê Verroci: Güneybatı
 Rocawanê Zimeyi: Kuzeybatı
 Rocvete: Doğu
 Rocveteyê Verroci: Güneydoğu
 Rocveteyê Zimeyi: Kuzeydoğu
 Ronayış: İndirmek
 Ronıştiş: Oturmak
 Roniyayış: Konulmak
 Roşan: Bayram
 Roşn: Aydınlık
 Ruçık: Çehre
 Run: Yağ

S

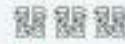
Sarebırnayış: Kesmek
 Satıl: Bakraç
 Seba: İçin
 Selık: Küfe
 Semed: İçin
 Seqet: Engelli
 Ser: Üst
 Serdgirotış: Soğuk algınlığı
 Serevde: Başa kakma
 Serfirazi: Başarı
 Semuşte: Başlık
 Serr: Yıl
 Serma: Ertesi yıl

Serviyer: Üstgeçit
Seydar: Avcı
Sêrsıbay: Sabah
Sıbayerco: Ertesi gün
Sıfre: Sofra
Sımer: Saman
Sıpi: Beyaz
Sir: Sarımsak
Sol: Tuz
Sot: Ses
Sur: Kırmızı

Ş

Şabıyayış: Sevinmek
Şane: Tarak
Şar: Halk
Şarıstan: Şehir
Şaşmendiş: Şaşırmak
Şayi: Sevinç
Şeqıtnayış: Savurmak
Şeqızıyayış: Utanmak
Şer: Kavga
Şew: Gece
Şewşewık: Yarasa
Şexıs: Kişi
Şılı: Yağmur
Şınasnayış: Tanımak
Şınawıtış: Duymak
Şırawıtış: Göndermek
Şıt: Süt
Şıtış: Yıkamak
Şıxulnayış: Kullanmak
Şiret: Nasihat
Şiyayış: Gitmek
Şorba: Çorba

T

Taba: Bir şey
Tadayış: Çevirmek
Takotış: Yanmak
Talebe: Öğrenci
Tanayış: Öğütmek
Teber: Dışarı
Tele: Diken
Ten: Kişi
Tengasi: Zorluk
Tengzerr: Bunalmak, sıkılmak
Teqayış: Çatlamak
Teqızakerdış: Acele etmek
Teqıbkerdış: Takip etmek
Terek: Raf
Terew: Turp
Terıknayış: Terk etmek
Ters: Korku
Tesbitkerdış: Tesbit etmek
Tesel: Deneme
Teselkerdış: Denemek
Tesirkerdış: Etkilemek
Tetkikkerdış: İncelemek
Teyare: Uçak
Teyna: Yalnız
Têdına: Peşpeşe
Têgeyrayış: Hareket etmek
Têmikerdış: Tembihlemek
Têmiyankotış: Birbirine girmek
Têşayış: Sallamak
Têşiyayış: Sallanmak
Têşt: Leğen
Tıkoteyna: Yapayalnız
Tımotım: Her zaman
Tic: Güneş
Tıya: Bura
Tofan: Tufan
Tontır: Çökelek

Tor: En
Torn: Torun
Torzin: Balta
Toxtor: Doktor
Tulkerdiş: Fırlatmak
Tut: Çocuk
Tuti: Papağan

U

Uca: Orası

V

Va: Rüzgar
Vaciyayış: Söylenmek
Varan: Yağmur
Varayış: Yağmak
Varnayış: Yağdırmak
Vaş: Ot
Vaşturi: Orak
Vatış: Söylemek
Vay: Ark
Vaydayış: Savurmak
Vazdayış: Koşmak
Veciyayış: Çıkmak
Vengdayış: Seslenmek
Vengovarıt: Bomboş
Vengzengıl: Güzel sesli
Venık: Uyku
Veradayış: Bırakmak
Verard: Kucak
Verco: Önce
Verg: Kurt
Verni: Ön
Verroc: Güney
Vetiş: Çıkarmak
Veyv: Gelin
Vêrsi: Gölge

Vıl: Çiçek
Vılabiyayış: Yayılmak
Vındertış: Durmak
Vıraştış: Yapmak
Vıraziyayış: Yapılmak
Vıstore: Kayınbaba
Vısturi: Kaynana
Vicnayış: Seçmek
Vinayış: Görmek
Virakerdiş: Unutmak
Viyertiş: Geçmek
Vor: Kar

W

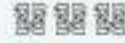
Warameyiş: İnnek
Warverdayış: Bırakmak
Wasla: Organ
Waştış: İstemek
Way: Kız kardeş
Wayır: Sahip
Wayirti: Sahiplik
Wedarıtış: Kaldırmak
Wekerdiş: Yakmak
Welat: Memleket
Wendekar: Öğrenci
Wendiş: Okumak
Wenık: Serin
Weniştış: İnnek
Wer: Yemek
Werdiş: Yemek
Werıkna: Keşke
Werwerdiş: Yemek yemek
Wesar: İlkbahar
Wesayit: Araba
Wesıf: Özellik
Weşe: Başak
Weşi: Sağlık
Wever: Karşı taraf

Wext: Sûre
Weyekerdîş: Beslemek
Wezife: Görev
Wezifedar: Görevli
Wirdêş: Avuç
Wiriştîş: Kalkmak
Wîşk: Kuru
Wîşkawîşk: Sıkıca
Wuye: Kûrek

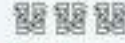
X

Xalkeyna: Dayıkızı, teyzekızı
Xalza: Dayıoğlu, teyzeoğlu
Xapınayîş: Kandırmak
Xapxapîk: Çalığışu
Xatırwaştîş: Veda etmek
Xebat: İş
Xebatkar: İşçi
Xeber: Haber
Xebîtiyayîş: Çalışmak
Xela: Ödül
Xelas: Kurtuluş
Xemûlnayîş: Süslemek
Xet: Hat
Xeta: Yanlış
Xırabî: Kötülük
Xıyar: Salatalık
Xiç: Çakıl
Xox: Şeftali
Xuradayîş: Giyinmek
Xurt: Şişman
Xuvirakerdîş: Unutmak

Y

Yobinan: Birbiri

Z

Zama: Damat
Zanayi: Bilgili
Zanayîş: Bilmek
Zarec: Keklik
Zeban: İmece
Zebeş: Karpuz
Zengene: Kazma
Zerd: Sarı
Zergun: Yeşil
Zerîkiyayîş: Sararmak
Zerre: İç
Zernerm: Yumuşak huylu
Zerrtal: Gönlü kırık
Zexire: Erzak
Zêdiyayîş: Çoğalmak
Zêpi: Aynı
Zûme: Kuzey
Zımîstan: Kış
Zınar: Kaya
Zıxm: Sağlam
Zildayîş: Filizlenmek
Ziyarkerdîş: Ziyaret etmek
Zobina: Başka
Zur: Yalan

ÇIMEYİ

• MEB. (2016) Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Kürtçe; Kurmanca ve Zazaca 5-8. Sınıflar) Öğretim Programı, Ankara: MEB Yayınları.

RESİM U FOTOĞRAFI

• Resim u fotoğrafi ki rıpelanê 10, 11, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 35, 36, 37, 39, 42, 44, 45, 47, 49, 50, 54, 55, 58, 59, 60, 62, 64, 65, 66, 68, 70, 71, 80, 81, 83, 84, 86, 87, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 98, 103, 106, 107, 108, 109, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 118 dı ca girot, hetê Şemal Medya ra peyda biyi.

Resim-1; 43951203 • Resim-2; 62386388 • Resim 3; 9553936 • Resim-4; 27255709
• Resim-7; 45970721 • Resim-8; 28328871 • Resim-9; 696168430 • Resim-10; 489690505 benateyê tarixanê 01.06.2019 - 07.01.2019 dı hetê Şemal Medya ra <https://www.canstockphoto.com> ra ameyi êrinayış.

• Resim-6; www.cografyaharita.com/haritalarim/4lturkiye-mulki-idare-haritasi5.png ra ameyo girotiş.

• Fotoğraf-1; 9226997 • Fotoğraf-2 4530848 • Fotoğraf-3; 15263316 • Fotoğraf-5; 13440930 • Fotoğraf-7; 10133560 • Fotoğraf-8; 45616761 • Fotoğraf-9; 37610711, Fotoğraf-10; 0617831 benateyê tarixanê 01.06.2019 - 07.01.2019 dı hetê Şemal Medya ra <https://www.canstockphoto.com> ra ameyi êrinayış.

• Fotoğraf-4, Fotoğraf-6; arşiva Şemal Medya ra ameyi girotiş.

CEWABÊ DÊKAN (RIPEL: 114)

☐ Name

☐ Meyit

☐ Lehif

☐ Vêrsi

☐ Astoreyi

☐ Aşm

☐ Mar

☐ Terazi

☐ Sol

☐ Soba